

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc în Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Augonfeld & Emeric Le-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsebet-körnt).
Prețul inserțiilor: o serie
garantând pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invoi-
ală. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 35.)

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul scrisorilor: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 192. — Anul LXX.

Brașov, Joi-Vineri 31 August (13) Septembrie.

1907.

Criza pactului.

Earăși s'au incurcat itele pactu-
lui economic dintre Ungaria și Au-
stria. De opt ani de zile se tot bătă-
bănesc ministrii ambelor state, ca să
ajungă la o înțelegere definitivă, dar
inzadar. În lungul șir al anilor au
dus'o tot cu prelungiri provizorie ale
vechei invoeli. După legea dela 1867
pactul economic trebuște reînviat din
10 în 10 ani. Eată, că acum au tre-
cut aproape 10 ani de când el nu se
mai poate reînvi. Odată a fost pie-
decă în Austria, unde parlamentul din
cauza obstrucției Germanilor și a Ce-
hilor n'a putut să ia în desbatere pactul
încheiat între Szell și Koerber.
Altădată piedecile s'au ivit în Un-
garia, unde asemenea a fost oprită în
loc funcțiunea dietei multă vreme prin
obstrucțiune.

Știm, că, cu venirea la putere a
coalitiei guvernului ei a luat asupra-și
obligământul de a regula și raportu-
rile economice cu Austria. Regularea
aceasta se cere cu înțelegere, fiindcă la
sfârșitul anului acestuia încetează în-
voiala provizorică, făcută de nevoie.
Acuma nu mai merge cu provizoriile.
Trebuie să se lămurească lucrul te-
meinic cu atât mai vârtos, cu cât
Austria are acum un parlament nou,
ales pe baza votului universal, care
vrea să-și aibă cuvântul său în che-
stiunea pactului și pretinde ca sau
să se încheie o nouă invoială în toată
forma pe alți 10 ani de azi încolo, sau
dacă nu s'ar putea aceasta să se în-
grijească fiecare stat în mod de sine
stătător de asigurarea intereselor sale
economice.

Firește, că cei de dincoace de
Laitha trebuie să dorească, ca sarcini-
le, ce le va impune pactul Ungariei
să fie cât mai ușoare. S'ar și ajunge
mai ușor la un rezultat bun, dacă nu
ar juca în chestiunea aceasta așa de
mult și politica. Guverul unguresc
face de-odată cu politica economică
și politică de rassă. De altă parte

Austria își are și ea politica ei de a
nu lăsa, ca Ungaria să fie prea tare.
Încât pentru dispozițiunea în sânul
poporațiunii din regatul ungar, tre-
buie să deosebim pe Croați și națio-
nalitățile din Ungaria. Croații pretind,
că trebuie să se țină samă și de voința
lor la încheierea pactului, ear națio-
nalitățile se simt foarte neliniștite și
amenințate prin faptul, că guvernul
coalitiei maghiare a dat pe față ten-
dința de a se folosi de negocierile
pentru pact spre a stoarce nouă con-
cesiuni, în interesul hegemoniei de
rassă maghiare, în schimbul concesiu-
nilor, ce le-ar face Austriei pe teren
economic.

Am simțit și până acuma urmă-
rile fatale ale tacticii de-a face con-
cesiuni comuniunei cu Austria în schimbul
unor contra-concesiuni în favorul po-
liticeii de maghiarizare. Din nenoro-
cire așa zisele „locuri mai înalte și
competente“ ne-au dat pe mâna ma-
ghiarizatorilor, numai ca să poată
trăi în pace cu ei, cu puternicii zilei în
Ungaria. De rândul acestă guvernării
maghiari se pregătesc din nou de a
pune în cumpăna raporturilor econo-
mice cu Austria interesele lor spe-
cifice de rassă.

Lucrul stă așa. Guvernul austriac
a dat să cunoască celor din Ungaria,
că nu este nici de cum aplecat a
separa cestiunea băncei și a cvotei
(cătimea ce o plătește Ungaria pentru
cheltuelile comune: armată, marină
etc.) de invoiala comercială-vamală și
că nu înțelege încheierea pactului
decât așa, ca de-odată să se hotărască
și în cestiunea cvotei și a băncei.

Guvernul ungar se opune acestei
cereri. În privința băncei el pretinde,
că Ungaria are dreptul de a dispune
de sine stătător, după ce la 1910 va
înceta privilegiul dat băncei actuale
austro-ungare. Încât pentru cvotă gu-
vernul ungar nu se învoește de a
satisface cererei austriace, ca să ri-
dice suma cvotei cu mai multe mi-

lioane. De aici vine, că Wekerle și
soții stăruiesc să fie deocamdată lăsată
la o parte cestiunea băncei și a cvotei.
Austriacii însă nu vor să știe așa
ceva; ci pretind ca ori să fie regulate
deodată toate chestiunile, ori nimic.

Așa s'a născut criza pactului,
care azi e foarte serioasă și acută.
Ministrii ungurești au plecat la Viena,
unde se vor ținea de cătră cele două
guverne conferențele decizatoare.

Și acum vine ce vine. Contele
Apponyi, care mai înainte n'a luat
parte la conferențele pentru pact,
pleacă și el la Viena ca să asiste la
conferențele de față. Ce-l duce acolo?

Foile din Viena, cari ne-au sosit
azi, afirmă, că mergerea contelui Al-
bert Apponyi la Viena, stă în legă-
tură cu intențiunea guvernului un-
guresc de a aduce în legătură cvota
cu concesionile naționale în armată.
E vorba adecă, de a se face o impe-
decare pe temeiul, ca Ungaria urcând
cuota ei anuală la cheltuelile comune,
să fie compensată prin concesionile
limbei de comandă maghiară în ar-
mată.

Acest plan aduce pe coroană
într'o situațiune strămătorată, căci nu-
mai dela coroană atârna concesionile
ce o pretinde guvernul ungar, și dacă
aceasta nu se va încuviința și se va
împedeca astfel realizarea pactului,
se va zice, că coroana poartă vina,
căci ea nu vrea să fie pace între
Austria și Ungaria.

Ce va fi acum? Austriacii cum
se vede nu se vor învoi nici de cum
de a se face Ungurilor acea con-
cesiune. Criza va isbucni cu toată pu-
terea, fiind-că Kossuth și soții săi din
guvern nu pot să se învoiască la ur-
carea cvotei ungare, fără ca să aibă
un echivalent pentru a mulcomi șo-
vinizmul aderenților lor. Dacă ar ri-
dica cvota fără aceasta, guvernul
Wekerle n'ar mai putea să stea la
cârmă nici până la sfârșitul anului.

Toate foile ungurești recunosc,

că situațiunea e cât se poate de se-
rioasă. Ele simt, că este primejdută
chiar și existența guvernului, căci
dacă guvernul austriac va stărui ca
să se decidă acuma și asupra cvotei,
ministerul unguresc va trebui să de-
misioneze și nu se știe cum se va
mai desfășura criza. E dar ușor cu
putință, ca în timpul cel mai scurt
să se întâmple schimbări însemnate
înăuntru, mai cu samă, după ce pe
lângă pact mai este încă marea che-
stiune a votului universal, care în-
greunează așa de tare poziția gu-
vernului coalitiei, care bine să se
țină și noroc mult să aibă, ca să
poată răzbi față cu atâtea greutăți și
încurcături.

Socialiștii și votul universal.

Ziarul socialist „Népszava“ publi-
că în numărul său mai recent un
apel energetic, adresat muncitorimei din
Ungaria, în care se provoacă munci-
torii, ca în ziua de 10 Oct., terminul
fixat pentru deschiderea dietei, să în-
ceteze munca și să țină pretutindeni
adunări în favorul *votului universal*.
În amintitul apel se zice între altele
următoarele: „Coalitția a promis din
iarnă în toamnă și din toamnă în
iarnă realizarea votului universal, iar
acum se vorbește că reforma se va
da publicității de abia în anul viitor.
Guvernul poate să urască votul uni-
versal, regele poate să-și calce promi-
siunea, voința poporului stă însă peste
voința guvernului și a regelui. În ziua
de 10 Octomvrie se vor convinge toți,
că poporațiunea întregii țări stă gata
să înceapă lupta pentru dobândirea
postulatelor sale...”

Apelul pune în vedere tuturor,
că dacă nu se va duce în îndeplinire
votul universal, se va începe o luptă
strașnică în contra celor, cari și-au
pângărit promisiunea dată.

FCILETONUL „GAZ. TRANS.“

La goană.

Cărduri, cărduri de săteni se adu-
nau pe la răspântiile satului înămolit în
zăpada, ce cădea cu îmbelșugare de căte-
va zile, vestindu-se, că domnul Franț le-a
spus, o'au venit boeri la curte și se face
goană la pădure — a doua zi.

Umbra nopții — pătată de luminile
roșii tremurătoare, de pe la opațuri —
învăluie satul și numai tusa sourtă a vr'u-
nui întârziat, pe la hanul posomorât, mai
tulbura muțenia nopții mohorâte.

Un ciocănit la ușă, îmi strânse inima
cât un purece.

Deschiseși și o namilă de om — îm-
brăcat în ninsoare își înfrânci trupul umed
în casă, spunându-mi că conu Tiberiu —
feciorul arendașului — mă poștește la vâ-
nătoare.

Am rămas întâi cam uluit... căci nu
fusesem niciodată la vânat și n'am tras
cu pușca de cât silit în armată și de aceea
nici nu țineam armă'n casă... vorba celuiia:
„ca să nu se facă primejdie“.

— Poate că te-a trimis la alt cine-
va — zic omului — ce-și plimba căciula
udă dintr'o mână într'alta — și ai greșit,
să vii la mine.

— Daa... nu ești d-ta învățătorul
de aici? mă întreabă omul cel strein de
sat, pironindu-și ochii mici în mine.

— Ba... eu sunt, fi răspunsei.

— Atunci la d-ta m'a trimis boeru.

Fiindcă aveam astfel frumos prilej
de a ști și a gusta singur o plăcere, de
care nu se mai satură vânătorii, mă ho-
tărăi, iar trimesul se aruncă eară în nin-
soarea dea-fară.

Toată noaptea nu putui să'nchid ochii.
Un neastâmpăr îmi cuprinse ființa, făcân-
du-mă să mă svârcolesc în pat ca șarpele
pe cărbuni. Gândindu-mă și făcându-mi
fel de fel de inchipuiri asupra vânătoriei,
mi se speriasse somnul.

Intr'un târziu se vede că aștipii...
In vis, plecasem la vânat... Deodată din
ramurile unui tufiș îndoite de apă sare, o
matahală de lup se asvârli, ca o săgeată,
spre mine. Cuprins de spaimă, tunde-o
pârleo fuga de-mi pârleau călcăele și un
gălătuș părea că mi se pusese în gât, de
nu puteam striga. Un bocănit în fereas-
tră îmi risipi spaima și când mi-aruncăi
ochii, eunoscul față lui moș Toma Puș-
cașu — încadrată în lumina zorilor —
care mă vesteia, să mă scol.

Mă gătii și eșii afară.

Ninsoarea contenise... doar câte-un fulg
se mai vedea rătăcind, prin aerul rece, în

rotocoale amănitoare. Cassii — gârbovite
sub acoperișurile de stuh — priveau —
cu geamurile aprinse de lumina opațuri-
lor — în cuprinsul alb de ninsoare.

În ograda curții — strânsă de cola-
nul gardului de nuiete cu coama schinuită
— pușcașii adunați bat cu opincile pă-
mântul să se încălzească, trag din lulea,
c'ântănesc cucoazele puștilor, spun glume
și răd pe sooteala câte unui țâncan, ce
s'amestecă în vorbă — nechemat. — Găsii
pe toți ai curții și încă câțiva înși streini,
cu toții strânși buluc în jurul unei mese
cu de-ale gustării.

— „Bun vânător și bine pregătit de
vânat... pare c'ar merge la târg: cu pal-
ton, cu pălărie și șoșoni — se auzi — din
hohotul de răs glasul mucalității al boerului
celui bătrân — care, și trăgea firele albe
înfipte deasupra gurii.

Eram deprins cu glumele lui, cu cari
își înveselea hojma mesenii — și trebuia
s'o'nghit și pe asta.

Boerii — cu mijlocurile înoinse de
cartușe, cu puștele aruncate în spate —
scoborâră în albul ogrăzii.

— Frant? — strigă boerul cel bă-
trân — unde-ai spus să ne 'ntâlnim cu
Bursucanii și Horganii?

— „În Gura Fântânelilor“ răspunse o
scorbură desirată — molfăind un capăt
de țigară.

Apoi întorcându-se spre cucoana Su-
zana — soția dumnealui — cuprinzându'o
cu ochii — zise cu bunătate:

— Să ne trimeti mâncarea la bor-
deiul lui Costin. Și făcându-și drum prin
umbrele sătenilor, pași cu pași măsurați
spre poarta curții.

Îndesându-mi în cap o căciulă și lu-
ând în cărcă o rugină — ce mi-le dădura
plecei după grupul vânătorilor musafiri
iar pușcașii și gonașii se înșirară în pași
— ce se îngropau în omăt — pe drumul
pustiu.

Înspre răsărit, dealurile învălite în
omăt se deslușiau în lumina zilei albe po-
somorite. Nouri negri pluteau în văzduh.
Pușcașii și gonașii cu căciulele trase pe
ochi cu mânele vârte în mânelele suma-
nelor, strânse la cingătoare de curmeș,
își deschid părțile prin omătul moale tă-
cuți. Înaintea noastră albul dealului —
cât cuprindeai cu ochii — se înecă în ne-
grul copacilor defrunziți din pălure.

Ajunserăm la poalele ei.

— Până ce or veni Horganii și cu
Bursucanii să vedem: cum trebuiesc date
bătăile — zise boerul cel bătrân — înfă-
gându și patul puștii în omăt și lăsându-
se cu brațele încruciate pe ea.

Scobura de Franț — ca cel ce cu-
noștea toate ponoarele — căci de... era

† Bogdan P. Hasdeu.

Sâmbătă a încetat din viață la Câmpina după o lungă agonie marele nostru savant Bogdan Petriceicu Hasdeu.

În Hașdeu, Românii pierd pe unul dintre marii bărbați, cari au muncit pe egorul culturii. Ca toți din generația aceea mare, care a lucrat la renașterea Românilor, a fost enciclopedistul care s'a încercat pe toate terenurile. A fost filolog, istoric, poet, literat și filozof și în toate s'a manifestat cu aceea înclinațiune spre geniul care i-a caracterizat toată viața și toată lucrarea.

Ca istoric a început istoria critică a României. Ca filolog este cunoscut după foarte multe lucrări, dintre care cea mai însemnată este aceea cuprinsă în primele fascicule ale marelui dicționar al limbei române (Magnum etymologicum). Nici istoria critică, nici acest dicționar nu le-a dus la sfârșit, pentru-că în conformitate cu largimea concepțiilor sale, a pus aceste lucrări pe baze atât de largi, încât câteva vieți de om n'ar fi fost suficiente pentru a le termina.

În literatură Hașdeu a luptat foarte mult la început, redactând reviste în cari a publicat frumoase bucăți de proză și versuri, precum și piese de teatru dintre cari unele ca „Răzvan și Vidra“ au intrat în repertoriul nostru clasic.

În filosofie Hașdeu a terminat ca spiritist, în care calitate a publicat faimoasa carte „Sic cogito“. Pe calea aceasta a spiritismului l'a împins mai ales moartea unicei și genialei sele fice Iulia.

În timpul din urmă Hașdeu trăia retras în castelul ce si-l clădise la Câmpina și care era un fel de templu închinat tot iubitei sale fice.

Inmormântarea a avut loc Marți în București. „Academia Română“, a cărui membru distins a fost Hasdeu, a fost reprezentată prin o delegație, în numele căruia d-l. prof. univ. Dr. D. Onciul a rostit următoarea cuvântare funebrelă :

Onorați jellori !

»Ceea-ce s'a născut din carne, carne este ; și ceea-ce se naște din spirit, spirit este. Nu te mira dar când vă spun : trebuie să vă renașteți...«

Cu aceste cuvinte ale evanghelistului Ioan, luminosul spirit a cărui învelitoare de carne o depunem astăzi în ace t mormânt, introducea cartea sa *Sic Cogito*, despre »Ce e viața ? — Ce e moartea ? — Ce e omul ?« Era scrierea, în care răposatul a depus credințele sale transcendente, îmbrăcate în forma spiritismului, ultima fază de manifestare a spiritului său complex și vast.

pristarul pădurilor din copilărie — își arătă părerea, pe care-o primiră și boerul și ceilalți pușcași.

Negura Bursucanilor și Horganilor, ce se vedea pe costișa dealului d'nspre răsărit se apropiase și intrase în umbra pădurii, unde ne aflăm și noi.

După ce Franț împărți la toți pușcașii praf și halice, își lua gonașii și apuca cu ei pe marginea pădurii să împânzeze „Gura Fântânelor“ ; iar noi pe o potecă începurăm a urcă costișa împădurită spre fundul Fântânelor. De o parte și de alta poteci și stejari înalți își încrucișau brațele — în dragoste de veacuri. Un huet de vânt — șuerând prin crăoile desgolite — măreau înflorarea codrului pustiu ; iar din când în când croncănitul corbilor flămânzi spinteca muțenia din cuprins și-ți loveau azvul. Pușcași tăcuți văslau prin omătul potecii.

Străbăturăm câte-va vâgăuni și ajunserăm câtră fundul Fântânelor, pe zare. Aci boerul se opri iar pușcașii începură a se înșiră pe zare — afundându-se prin tăglișuri și tufișuri — cu fața spre răsărit câtră gura poenii, de unde s'așteptau gonașii. În fața noastră se lumina la vale — ca la cinci bății de pușcă — poeana.

Din văzduh, nouri aruncau sdrențe de omăt acoperind poeana în ceață fumurie.

Troenit în tufișul mut de singurătă-

Ce e viața ? — Ce e moartea ? — Ce e omul ?

Iacă omul, a cărui viață septuagenară a fost o viață pentru veacuri ; iacă omul a cărui moarte este o trecere la nemurire în lumea veacurilor.

Cine a fost P. B. Hașdeu, știe Țara toată, știe Româniimea întregă, știe Lumea învățată. Cu noi împreună Țara îl plânge, Româniimea îl jalește. Îl plângem și-l jelim, ca pe un mare fiu al Țarei și al Neamului ce era, ca pe un ilustru învățat și avățător ce a fost.

Răsărâbean de naștere, Român de veche viță din oștenii lui Ștefan cel Mare, jurele Hașdeu, atras de via mișcare a renașterii naționale, care a creiat România contemporană, trecu în 1856, atunci în vârstă de 20 de ani, în România, patria străbunilor săi, spre a-i închina viața și puterile sufletului său românesc.

Ca publicist, ca poet, ca istoric, ca linguist, ca profesor secundar la Iași, apoi la Universitatea din București, ca director general al Arhivelor statului și ca membru al Academiei Române, fericitul întru pomenire a dezvoltat o activitate literară și științifică din cele mai însemnate și mai roditoare.

Pana sa măiastră a încercat toate genurile literare și aproape toate ramurile științelor morale. Dar mai ales în domeniul istoriei și al filologiei române Hașdeu a lăsat operele cel mai însemnate. Valoarea lor e cu atât mai mare, cu cât ele au deschis căi nouă, tăind mereu brazdă nouă în țelină și dând o nouă direcție studiilor istorice și filologice la noi. Publicațiunile sale istorice și filologice, superioare ca metodă, atrăgătoare ca expunere, originale ca rezultate, deschizând și deșteptând vederi nouă, au întemeiat noua școală a istoriografiei și filologiei române. Arhiva istorică a României, Istoria critică a Românilor, Cuvinte din bătrâni și Etymologicum magnum Romaniae, pe lângă mai multe studii publicate în revistele sale : »Columna lui Traian« și »Revista Nouă«, ca și în »Analele Academiei Române«, rămân cu toate neajunsurile lor, adevărate monumente de erudiție și nesecate izvoare de cunoștințe.

Dacă însă istoricul și linguistul Hașdeu, cu metoda sa științifică, nu putea să renege pe poetul Hașdeu, cu puterea imaginațiunii sale ingenibase, aceasta nu scade meritul general al operei sale științifice. Nu atât rezultatele câștigate, cari se modifică cu fie-care progres al științei, cât mai ales metoda cercetării și arta expunerii, luminate de sântația geniului său, sunt aceea ce constituie valoarea și superioritatea operei științifice a lui Hașdeu ca învățat și ca învățător.

Dualitatea ce caracteriza întreaga sa ființă de învățat și de artist se manifesta, precum în literatură, așa și în toată viața sa. Dar nu dualitatea vieții sale, ci opera geniului său ne preocupă în fața acestui mormânt.

»Ceea-ce s'a născut din carne, carne este și ceea ce naște din spirit, spirit este.« Învelitoarea sa de carne se coboară acum neînsufletită în mormânt, iar spiritul său nemuritor intrupat în opera vieții sale pământești, rămâne, cu noi și între noi.

Deslăcut de învelitoarea sa muritoare, cu atât mai luminos, cu atât mai măret, ne apare spiritul. Acest spirit este

te, ascultam vuetul vântului sălbatic — ce se strecură prin crângile uscate — și priveam la sdrențele albe, ce se jucau nebrenatice, prin spărturile pădurii.

Un sunet prelung de corn înfloră adâncurile tăcute. Era semnul de începere a goanei. Depărtările atinse repetat — în ecouri clocotitoare — g'asul tânguios de corn ; iar pușcașii cufundați în tufișuri stăteau cu cobii țintă în așteptare.

Din răsăritul depărtat un vuet surd se deslușea în chioțe... urlete... șuerături, ce făceau să clocotească codrul. Cu cât gonașii se apropiau, cu atât răcnetele lor, umpleau nemărginirile de groază.

Un pocnet — în apropierea mea — îmi îngheță sângele în vine... și un epure răsări în lumină — mânat de urletele gonașilor — sărind cu urechile pleoștite — în zăpăceală.

O putere nevăzută îmi ținu mâna de-a trage, cu toată dragostea și voința ce a-și fi avut de-a mă răsună pe boerul cel bătrân de bobârna ce-mi trăsese dimineața. Teama de-a nu nimeri îmi îngheță mâna pe oțele... și știam la ce mă pot aștepta de la boerul mucalit.

O fulgerătură — eșită din tufișul unde era moș Toma — îl turnă la pământ.

În clocotul de răcnete apropiete, s'amestecau trăsnete de puști pe toată linia

Hașdeu, care ne rămâne dela Hașdeu care, ca cel din urmă reprezentant al neamului istoric al Hașdeilor, se coboară astăzi în mormânt. Cu strălucirea lui, neamul lui s'a stins într'o ultimă flăcărare.

Însă credința lui neclintită era că el se va mai renaște. Da, el se va mai renaște !

Rodul geniului său va face să renaască în strălucire și mai luminoasă spiritul, care a însuflețit atât de roditor acest trup muritor, spiritul care ne-a dat opera științifică a lui Bogdan Petriceicu Hașdeu.

Fie ca această renaștere să urmeze cât mai curând.

În numele Academiei Române, al cărei membru activ era răposatul, din anul 1877, de asemenea în numele Facultății de litere a Universității din București, pe care a ilustrat-o ca profesor de filologie comparată dela 1878—1900, cum și în numele Arhivelor Statului, al căror director general a fost dela 1876—1900, când s'a retras la pensie cu bine meritată recompensă națională, aduc aci mult jellutului coleg și ilustrului meu predecesor în direcția Arhivelor ultima salutare.

Pleacă fericite, spirit luminos, în sferele senine ale credinței, ale sperării, ale iubirii tale. Pleacă fericite, căci întru fericită pomenire îți rămân numele și opera spiritului tău între noi. Fie-ți ușoară țărâna și neuitată pomenirea !

† Iosif Vulcan.

În Oradia mare a încetat din viață Duminecă în etate de 66 ani membrul „Academiei Române“ și președintele „Societății pentru fond de teatru român“, Iosif Vulcan. Știrea despre moartea lui Iosif Vulcan a produs pretutindeni o mare consternare și unanime regrete.

Inmormântarea a avut loc Marți la oarele 10 a. m., cu mare pompă. Prohodul a fost oficiat de însuși P. S. Sa episcopul Radu cu mare asistență. „Academia Română“ a fost reprezentată prin d-l At. Marienescu, iar „Societatea pentru fond de teatru român“ prin d-l Dr. Iosif Blaga.

În biserică a vorbit secretarul consistorial C. Bulc, iar la mormânt d-l At. Marienescu. Ambii oratori au scos la iveală meritele mari, ce și-le-a câștigat răposatul pe toate terenele vieții publice.

Precum ni-se comunică, regretatul Iosif Vulcan a lăsat un testament pe baza căruia se va face o fundațiune pentru stipendii. Fundațiunea este de 50,000 cor., și din ea vor beneficia în măsură egală tineri români gr. cat. și gr. orientali.

Fundațiunea aceasta este o viuă dovadă a dragostei, care a nutrit'o în sufletul său neuitatul testator față de neamul său.

Odihneasca în pace !

pușcașilor. Miroș de praf de pușcă se împărăștia din fumul, ce plutea — în nouri — prin luminșurile poenii.

Deodată sunatul cornului — în tonuri prelungi... întrerupte — dădu semnalul de încetare.

Pădurea intră iar în tăcerea ei de veacuri. Vremea se mai răzbunase, căci unde și unde se mai vedea câte un fulg de ninsoare aruncat în adâncime. Deasupra capului — printre ramuri se zărea un zmc de lumină — ce se trudea să topească nouri, ce-i stau în cale.

Pușcașii începură a se aduna pe poteca de pe zare strângându-se pâlcuri — ascunși dn cotiturile potecii — în jurul câte unui fericit, care-și privea isprava cu mândrie.

Dintre dâșii — cei mai guralivi își povesteau chipul cum le-a venit vântul la îndemână de l'au doborât ; iar alții cum le-a trecut pe dinainte și l'au scăpat... dar altfel l'ar fi culcat cum îi sfichiua moș Toma — făcând cu ochiul.

Pâlcurile de pușcași înaintau acum spre lozul unde se afla boerul — de pe-a căruia față — se vedea că-i în cheji buni. Care cum ajungea își arunca vântul lângă celelalte, pătând omătul de roșul sângelui ce se pringea din spărturile cârnii. Vulpi cu gurile rânjite, epuri cu ochii căsați și un lup cu colții înșfipți într'o uscătură, în spasmiurile durerii, dormeau som-

Adunarea generală a „Asociațiunii“. Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statute membri „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se convoacă la

Adunarea generală ordinară

în Bistrița, în zilele de 21 și 22 Septembrie st. n. 1907.

Programul adunării este :

Ședința I.

Sâmbătă la 21 Sept. st. n. la oarele 11 a. m.

Ordinea de zi :

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegațiilor prezente.
3. Raportul general al Comitetului central.

4. Alegerea comisiunilor pentru : a) examinarea raportului general ; b) censurarea socotelilor anului 1906 și a proiectului de budget pentru anul 1908 ; c) inscrierea membrilor.

5. Prezintarea eventuale'or propuneri.*)

Ședința II.

Duminecă la 22 Sept. st. n. oarele 10 a. m.

1. Rapoartele comisiunilor.
2. Alegerea comitetului central, a preșidentului și a vice preșidentului.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1908.
4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
5. Inchiderea adunării generale.

La oarele 4 d. a. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare și conferințe publice, ținute de d-nii Gr. Pleosu și Octavian Goga.

Sibiiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută la 24—26 August 1907.

Iosif Sterca Șuluțu m. p.

prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.

secretar.

Programul festivităților

ce se vor organiza cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ în Bistrița în 21 și 22 Septembrie n. 1907.

I. Vinari, 20 Septembrie.

1. La oarele 12 din zi primirea comitetului central și încuadrarea oaspeților.
2. La oarele 8 sara de cunoștință în restaurantul dela »Gewerbeverein.«

II. Sâmbătă 21 Septembrie.

1. La oarele 9 dim., sf. liturgie, în biserică gr.-cat. Va cânta corul bisericesc.

*) Eventualele propuneri au să fie prezintate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiiu, Strada Morii Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

nul de veci în omăt. Aceeasi soartă — moartea — îi împretenise acum și-i unise la olaltă uitând toată vrăjmășia ce-i prigonișe în viață!...

Cățiva flăcăoani luară vântul și pornirăm înainte pe creasta dealului mergând ca de o bătae de pușcă, după care ne scoborârăm într'o vâgăună zisă „La bordeiul lui Costin“ unde ne-aștepta o căruță înșfipă în omăt — cu de-ale gurii.

* * *

Cu cât gonașii și pușcașii se îngământădeau în vâgăuna întroenită, cu atât vuetul săgilor, al sfichiurilor creștea, amestecându-se cu plânsul jalnic al vântului, ce-și strecura trupul printre crăoile și ramurile copacilor — înflorați de frig. Din vâgăună, ceriul, se vedea pe deasupra ca o spărtură adâncă... plumburie... din care fulgii de omăt erau aruncați, ca pleava de păpușoi, în vânturătură.

Două zmocuri de flăcări galbine-roșietice se ridică când mai sus, când mai jos, din grămezile de vreascuri, ce troznesc dedesubt, în gura părții de foc-mistuitoare.

Nouri deși de fum sunt purtați de vânt, în vârtejuri de împrăștiate....

Gonașii stau strânși împrejurul sulurilor de foc... unii pe vine cu degetele înghețate — resfrate ca ghiarele de hultau... par'că ar vrea să țină căldura în

2. La orele 11, *ședința I. a adunării generale* după ordinea de zi publicată de comitetul central: se ține în sala de ședințe a casei comitatului.

3. *Conferință* imediat după ședința I. în aceeași sală dl. Dr. Nicolae Bălan: *Despre credință și cultură.*

4. La ora 1 după-amiază, *banchet festiv* sala cea mare dela *Gewerbverein*, de persoană 4 cor. tacămul.

5. La orele 5. *Conferință* în sala cea mică dela *Gewerbverein* dl. Sever C. Dan: *Despre Ovid.*

6. La orele 7½ sara *reprezentanție teatrală*, în sala cea mare dela *Gewerbverein*, dată de trupa diui artist dramatic *Zaharie Bărsan.*

III. *Duminecă, 22 Septembrie,*

1. La orele 9 dim., *sf. liturgie.*

2. La orele 10, *ședința a II. a adunării generale* în sala dela *Gewerbverein*, după ordinea de zi publicată de comitetul central.

3. La orele 4 d. a. *ședința festivă a secțiunilor științifice-literare* și conferințe publice în sala dela *Gewerbverein*. Conferențieri: dl. Gr. Pletosu: *Despre alcoolism* și dl. Octavian Goga: *Țărâmul în literatura noastră poetică.*

4. La orele 7½ *concert* dat de: D. Soarele Virginia Gall, Valeria Papp, Dni Nicolae Brăteanu, Constantin Pavel și *Reuniunea română de cântări din Bistrița* sub conducerea dlui C. F. Rohrbeck.

După concert va urma petrecere cu joc.

IV. *Luni, 23 Septembrie.*

În caz dacă se vor anunța participanți se vor face excursiuni la Năsăud, sau la Sângeorzul-rom., sau la Dorna.

Ce-i cu Pănade.

Nu se mai aude nimic despre rezultatul cercetărilor asupra măcelului dela Pănade, dar pentru aceea foile ungurești continuă încă și acum de a lăți cele mai miserabile minciuni asupra cazului, cu scop de a lua în apărare fapta barbară a honvezilor și a căpitanului lor.

E învederat, că foile maghiare voesc a perverti și a întortochia faptele sălbatice săvârșite la Pănade de către honvezii, cari au fost încuartați pe timpul manevrelor în această comună românească; voesc să facă a se crede, că tot „Valachii“ sunt *pricina* vărsării de sânge, și că căpitanul Jakob este om fără prihană.

Oare le va succede și de astădată să facă lucrul mușama? Sperăm că nu, și ne așteptăm, ca deputatul Dr. Iuliu Maniu, care a fost la fața locului, și a dat informațiuni ziarelor noastre, nu va întârzia de a aduce măcelul dela Pănade înaintea camerei ungare, dacă nu altfel, în formă de interpelare, că să se dea pe față minciunile și falsificările puse în curs de foile maghiare. Dăm loc unui articol, apărut într-o foaie maghiară din Târgul-Mureșului, de către un ziarist ungar, care zice, că a fost la Blaj, și că ar fi descoperit firele complotului, care ar fi dat naștere măcelului dela Pănade. Eată ce scrie acest șovinist:

„Cu prilejul manevrelor de vară două regimente valahe au trecut prin Blaj. Ambele s'au bucurat mai multe zile de ospitalitatea valahilor. Ofițerii au petrecut timpul lor liber în societatea popilor valahi și a martirilor. Muzica militară a cântat fiecare zi în piață „Deșteaptă-te române“. Efectele cântecului n'au lipsit. Valahii s'au extasiat la auzul imnului național și știrea, că în Blaj a sunat oara reinvierii, s'a lăpt cu iuțea prin satele învecinate. Corpul ofițeresc așa de pătruns era că ține orgii pe pământ valah, încât pe un voluntar maghiar care voia să joace ciardași într-o pauză ce ținuseră ofițerii obosiți de horă, — l-au injurat și i-au exprimat indignarea lor pentru purtarea sa necuviincioasă. Pretorele Simonffy a luat și el parte la petrecerile aceste împreunate cu „Deșteaptă-te române“ și horă, dar n'a avut un singur cuvânt de protestare.

În vremea cât au stat aceste două regimente în Blaj, populația din Blaj și jur a trecut din agitație în agitație. Țărâni lucrau fără voie. Mai mult le plăcea să stea în cete și să discute cele auzite și văzute și să urziască planuri.

Știrea despre zilele de sărbătoare din Blaj au ajuns și la Pănade și un dascăl obraznic l-a insultat grav pe un căpitan. Ce-a urmat se știe. Iuliu Maniu s'a îngrijit ca presa să fie informată. El însuși a fost în Pănade, unde și-a învâțat frații ce să mință. A scris în „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov trei articole agitatorice.

Urmările se văd. Preoți dela sate, dascăli și „domni“ străini, cari numai la evenimente mai mari se ivesc în Blaj, vin și merg etc..“

Emigrările.

(Din raportul camerei de comerț și industrie din Brașov)

Deslușiri asupra emigrării în anul 1906 ne dă conspectul următor, compus după comunicatele publicate lună delună din partea oficiului central de statistică.

Comitatul	An emigrat	din care în			
		România	Germania	America	S'au rețorți
Brașov	207	24	—	184	84
(în anul 1905)	230	35	—	125	86
Făgăraș	1451	232	19	1133	168
(în anul 1905)	1613	475	5	1100	109
Târnava-mare	4507	1814	520	2637	884
(în anul 1905)	4188	1289	493	2354	670
Sibiu	2384	893	149	1898	334
(în anul 1905)	2694	1172	102	1345	283
Circumscripția	9099	2468	688	5802	1470
(în a. 1905)	8725	3021	603	4924	1098

După cum se poate vedea din conspectul comparativ de sus, au emigrat din întreaga circumscripția noastră în total 374 de inși mai mulți decât în 1905. Emigrarea la America a crescut față de 1905 cu 878, tot asemenea în Germania cu 85, pe când în România a scăzut cu 565. Sau reținors cu 372 mai mult ca în anul 1905.

O scodere deși neînsemnată arată emigrarea în comitatul Brașov cu 23, apoi în comitatul Făgăraș cu 162, din contră în celelalte două comitate ea arată o creștere și anume: Târnava mare cu 319 și Sibiu cu 240.

Emigrarea la America a crescut în toate patru comitatele și anume: în comitatul Brașov numai cu 9 și în comitatul Făgăraș numai cu 33, din contră în comitatul Târnava-mare cu 283 și în comitatul Sibiu cu 553;

emigrarea în România a scăzut cu excepțiunea comitatului Târnava-mare (unde a fost cu 25 mai mare) în toate celelalte trei comitate și anume: Brașov cu 61, Făgăraș cu 193 și Sibiu cu 336.

Numărul celor reținors în patrie este în toate patru comitatele mai mare ca în 1905 și anume: Brașov cu 48, Făgăraș cu 59, Târnava-mare cu 214, Sibiu cu 51.

Din conspectul paspoartelor vedem, că în toată circumscripția s'au extradat cu 570 de paspoarte mai mult ca în anul 1905. În scopul emigrării s'au dat cu 873 paspoarte mai mult, spre alte scopuri cu 303 mai puține.

Pentru America s'au liberat cu 918 mai mult, pentru Germania cu 206 mai mult, pentru România cu 515 mai puțin și pentru alte țări cu 29 mai puțin decât în anul 1905.

Mișcarea de emigrare cu anevoie se va putea restrânge în măsura dorită prin eventuala schimbare a legii de emigrare și de paspoarte, cum se reclamă din mai multe părți căci nu se poate nega, că această mișcare în mare parte nu se mai poate reduce la lipsa de câștig sau chiar la lipsa de ocupațiune aci în patrie, cum se întâmpla mai de mult adeseori, ci în măsură cu mult mai mare la pofta de căș-

tig, la o tendință febrilă, de-a-și asigura leafa cea mai mare posibilă pentru munca proprie personală acolo, unde aceasta e cu puțință ca în America.

Astfel trebuie să auzim tot mai des, că întreprinderile noastre mai mari sunt silite să aducă lucrători din țări străine în urma lipsei de brațe. Așa d. e. fabrica de zahar din Bod în asociere cu câteva alte întreprinderi, respective cu agronomi mai mari, a fost necesită să aducă în anul acesta preste 100 de lucrători de câmp bulgari.

Pentru exactitatea oelor susținute mai sus mai vorbește și observarea, că tocmai din comune și ținuturi mai cu dare de mână, unde nu lipsește nici decum ocaziunea de ocupațiune și de câștig, merg emigranți în număr mai mare la America.

Dispozițiunile, cari să impedeze sau să îngreuneze emigrațiunea, s'ar putea de sigur lua în numtela legi, dar ca să putem a le asigura un efect deplin, ar trebui restrânsă libertatea personală și dreptul de a se mișca liber, care ca un drept natural cu greu s'ar putea restrânge.

Mai mult ar avea de regretat circumscripția Camerei noastre, dacă astfel de propuneri, cari se ivesc aci și colea, ca să se centralizeze din nou liberarea de paspoarte în Ministeriul de interne, ar afla oarecare răsuneț la guvern. În comerțul cu statele balcanice comerțianții noștri simt ca o binefacere de cea mai mare însemnătate împrejurarea, că dela înactivarea legii celei nouă de paspoarte din 1903 încoace acestea se liberează nemijlocit de vicecomiși și astfel este cu puțință să ajungă cineva în timpul cel mai scurt la pasport, precând mai de mult acest lucru abia se putea ajunge în 6, 8, ba chiar și mai multe săptămâni.

(Va urma).

STIRILE ZILEI.

— 30 August v.

Procese de presă. Pertractarea finală în procesul de presă întentat d-lui T. V. Păcățian, redactorul „Tel. Rom.“, e pusă pe 20 Septembrie n. oarele 8 dimineața. Se va ținea la curtea cu jurați din Cluj. Apărarea o va face d-l Dr. Iuliu Pordea, avocat în Cluj.

Redactorul responsabil al „Tribunei“ d-l Ioan N. Iova a fost ascultat zilele trecute de judele de instrucție din Oradea-mare într'un nou proces, întentat ziarului numit pentru articolul „Dușman al culturii“ publicat în nr. 113 dela 2 Iunie a. c. al „Tribunei“.

Procesul „Unirei“ din Blaj s'a pertractat Luni la curtea cu jurați din Cluj. Redactorul Aurel C. Domșa a fost declarat vinovat și pedepsit cu opt luni temniță de stat și 1200 coroane amendă în bani.

Secretar metropolitan a fost ales în ședința din 3 Septembrie a consistoriului metropolitan, ținut la Sibiu, d-nul Nicolae Zigre, avocat în Oradea-mare și secretar al consistoriului din Oradea-mare.

Adunarea despărțământului Blaj al Asociațiunii s'a ținut la 1 Sept. n. în comuna Lunca. Fiind bolnav directorul despărțământului, adunarea a fost condusă de

loc, să n'o lase să se împrăștie, iar alții într'o rână-tologiji în omăt, mozoliod capetele lulelelor aprinse la celălalt capăt.

La prunca boerului, Franț și cu câți-va flăcăoani, începură a cărăbani merindele din căruța încremenită în omăt — umplând mâinile fatine — ca după pradă — ale mulțimii — îndărjite de foame.....

Vuetul mai contenise... căci acum, fiecare era stăpănit de potolirea furtunii ce se iscase în stomacurile flămânde, și numai râsul — ce izbucea din mijlocul vr'unei grămezi de gonași — în toiul glumii — căroră li se mai încălzi-se inima și li se mai deslegase limba, mai înăbușea plânsul pădurii... pe când pleava de omăt... cădea... cădea necontenit... sfărâind în brațele gătejelor aprinse...

— Și spui... spui mereu... câte ceva de se țin băteții cu mâinile de pânțele de răs — deschisei eu vorba către moș Toma Pușcașu, ce stă cu pușca răzimată cu țeava pe mână pe când fumul din lulea — în pufături scurte — îi învăluia fața în răstimpuri, într'o ceață albăstrie.

— Ba... ce să rădă numai băteții?... că chiar și noi oamenii mai coști, nu putem sta de-o parte, când moș Toma începe a spune câte-o brașoavă — răspunse apăsât — unul din cei cu lacrimile în ochi de răs.

— Apoi... da... ce să facem?... la mai spui și eu câte-un tămășag, să mai

treacă vremea... să mai uite bătanii de frig, că altfel — cum fi sături acum — îi găsești înghețați... adormiți în omăt, răspunse moș Toma — cu glasul dulce, ca de miere, uitându-se la vremea ce întetea în frig și ninsoare.

— Li drept că tare-i frig... și de ce merge par'că se lasă mai tare ger. Strașnică iarnă avem.

— Hei!... la așa o fi fost iarnaceia, oare l'o apucat pe țigan odată pe un drum. — zise moș Toma — mai scormonind cu unghii în cenușa fumegândă, din capătul aprins al lulelei.

— Trebuie să fie frumoasă... zise-i apropiindu-mă de el și n'ai face rău, că pană om mai începe altă bătaie, să ne-o povestești, ca să nu prea băgăm în samă pârdașnicul de frig.

Și moș Toma — tușind ca să-și mai dreagă glasul — începă a povesti, cutălc la vorbă, pătărania.

Acu, într'o iarnă grea și friguroasă — bună oară ia ca asta de-o fi fost — un țigan, meșter lăcătuș, umblă din sat în sat, cum li-e obiceiul țigănesc, cu meșteșugul, ca să-și câștige barem cât'a mână. Așa într'o zi — cam pe la toacă — după ce-și mântui lucrul într'un sat, ar fi vrut ca a doua zi să se scoale în alt sat din apropiere, ca să s'apuce de lucru des de dimineață, căci nu voia omul să și peardă ziua, orbăcând pe drum. În-

călnind pe un Român în cale, îl întrebă, dacă satul vecin li aproape și poate ajunge până'n sară. Căla — un bun mehenghiu — îi spune, că nici nu soapătă soarele după deal și ajunge numai decât în satul din apropiere.

Meșterul — de bună credință — începă a păși ducând pe umeri povara desagiilor cu strominturile.

Merge el cât merge... și de șisoarele se ascunsesse sub deal, vede că numai dă de sat; iar când umbrele înserării se scoborără pe zări, văzu că drumul se infundă într'o pădure.

Atunci numai pricepă șiretenia Românilui.

Dar ce era să facă?... Să se întoarcă înapoi sau să meargă înainte?... tot una făcea... Hai! mai bine cu Doamne-ajută înainte.

Era în noaptea aceia un ger de crăpau și pietrele. Stelele scânteiau în aerul înghețat, iar omătul scârțâia sub apăsarea piciorului. Pe bietul meșter îl ajungea gerul pân' la oase; iar dinții îi clăntăneau în gură de frig și frică de lupi.

Ca să mai prindă curaj și să-și mai mute gândul dela fiară, începă a vorbi singur.

— Ei! când s'ar face colea o casă în mijlocul pădurii... scârțiți uși, tronc masă, hodoronc scaune și s'aud gazda:

stai, meștere, colea la foc de te 'ncălzește!... sezi, meștere, la masă și mânăncă!..

Și mergea țiganul nostru înainte; iar frigul și frica îi înghețase aproape, sângele în vine. Dela o vreme începu să grăiască cu strominturile:

- Frică ții-ție chilă?..
- Numai o țără!..
- Dar voi foi?..
- Și noi!
- Dar tu baroz?
- Eu mai frios!

Și... căud să isprăvească răspunsul barozului, se împiedecă de-o buturugă și căzu jos în omăt, dându-i-se desagii peste cap.

— Hauliuuu... că m'a înghițit lupul — strigă țiganul, — și de frică stătea lipit pământului.

Inti'un târziu, mai urnindu-se puțin, desagii se mai dădură la o parte; iar țiganul zări stelele lucind pe cer.

— Nea!... luate-ar naiba de lup... că și din bărdanul tău se văd stelele.

Fiind aproape de ziua el auzi cântecul cocoșilor din satul, ce nu eră departe.

— Nea!... mai făcu el, că și din bărdanul tău s'aud cocoșii.

Și ia așa a pătî'o meșterul — zise

vicedirectorul *Aurel C. Domșa*. Dintre membrii comitetului au luat parte profesorii *Ioan Fodor*, *Ales. Ciura* și *Dr. Ambr. Chețian*, afară de aceea o mulțime de public din împrejurime. Primirea Blăjenilor în Lunca a fost foarte frumoasă. Intreg poporul în haine de sărbătoare aștepta comitetul în ușa frumoasei biserici unde a fost salutată de bravul preot *Sțefan Lita*. Adunarea s'a ținut în biserică. Din raportul secretarului *Alexandru Ciura* s'au remarcat cele 10 prelegeri populare ținute în primăvară și numărul cel mare de cărți împărțite cu totul gratuit de comitet. Foarte instructivă a fost apoi disertația prof. *Dr. Chețianu*, care a vorbit în un graiu foarte plăcut și înțeles de toți despre îngrijirea sănătății. — Ca delegați la adunarea generală dela Bistrița au fost aleși *Dr. Iuliu Maniu* și *Aurel C. Domșa*. În noul comitet au fost aleși: *Ioan Fekete Negruț*, director, membrii: *A. C. Domșa*, *Ales. Ciura*, *Iosif Lita* (Iclod) și *Ioan Maior*, notar *Dr. Ioan Bălan*, casar *Ioan Fodor* și cotrolor *Iacob Popa*. După încheierea adunării s'au împărțit poporului peste 100 cărți de cetit, dăruite de comitetul central ori cumpărate de despărțământ. A urmat apoi o veselă petrecere cu joc.

O frumoasă donațiune. Bătrânul milionar *Calmuțchi* din Basarabia, posesorul unei averi de peste 45 milioane franci și care a publicat că toate persoanele cari se înrudesc cu el și se pot prezenta prin acte doveditoare, să se anune spre a lua parte la facerea testamentului, a donat internatului »Francisc-Iosif de băeți români« din Cernăuți suma de 47 mii de coroane. Bani menționați sunt destinați pentru meseriașii români, care vor eși cafe și vor dori a se face patroni, spre a-i sprijini la cumpărarea multelor și celor necesare pentru atelier.

Stipendii pentru ucenicii meseriașii. »Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași din Brașov«, publică concurs cu termen de 20 zile dela aceasta publicare, pentru conferirea a 11 stipendii à 40 cor. pe anul 1907. — Pot compete ucenicii români plasați în Brașov, având a-și instrui cererile, adresate către comitetul Asociațiunii, cu următoarele documente: 1. Contractul în original sau în copie legalizată. 2. Carte de botez. 3. Carte de sărăcie și 4. Adevărită despre purtare, dela măiestru. Toate cererile au să se insinueze d-lui *Ilie Savu*, vice-preș. Asoc. Cele ce vor intra după termen, nu vor fi luate în considerare. — Brașov, 12 Sept. n. 1907. *Comitetul Asociațiunii*.

Magistratul orașului se trimite spre publicare următoarele: În urma publicațiunii făcute de comanda Regimentului 9-lea reg. de cavalerie a Honvezimei din Mureșvașarhei cu data 6 August a. e. Nr. 1530/907. în lunile Septembrie și Octombrie a. e. se vor ținea târguri de cai în diferite localități din Ungaria cu care ocazie se vor cumpăra cai apti pentru cavalerie în vârsta dela 3½—7 ani. Datele mai de aproape referitoare la localitățile, unde se vor ținea târgurile, se pot vedea pe publicațiunea afisată la magistrat pe tabla ce se află la intrarea de lângă poartă.

Pentru »Masa studenților academici din Cluj« au binevoit a contribui: Ema-

moș Toma — apropiindu-se să ia un cărbune din grămada din jăratec, să aprindă lulea.

Mai la o parte, într-o răritură a pădurii flăcăoanii rupeau pământul în tactul »băețelului« zis cu foc, din trișcă, de Ion Amărăndei.

Se dădu semnalul de plecare pentru a bate coasta codrului spre »Poiana bur-sucului«. Iar când lumina zilei păli în umbrele asfințitului, goana se termină.

Norii încăreți de zăpadă se goneau în nemărginiri... pe când umbrele negre ale vânătorilor — sgribuliți de frig — pătau zăpada, în mișcări molatece, pășind prind spărturile pădurii spre satul învăluit în cântul de jale al crivățului.

* * *

Curtea — așezată pe pieptul podișului — stă posomorâtă sub crângile salcânilor, încărcate de omăt, întinse pe

nuel Ungurian avocat în Timișoara 20 cor., Institutele de credit: »Someșana« în Dej 200 cor., »Arieșana« în Turda 20 cor., »Viadeasa« în Huedin 50 cor., »Ciacovana« în Ciacova 10 cor., »Hațegana« în Hațeg 50 cor., »Aurora« în Năsăud 50 cor. Primească marinimosii contribuții ferbințile noastre mulțămite. Administrația »Mosei studenților academici«.

O știre bună. Din Ghijasa-inferioară se scrie »Tel. Rom.«, că la insistența parochului *Nicolau Pandrea*, a notarului cercual *Ioan Bendorfean* și a învățătorului *Nicolae Suma*, comitetul comunal a decis în unanimitate, ca pe viitor în Dumineci și sărbători crășma să fie inculată și s'a interzis crășmarului a mai vinde în acele zile poporului ori ce beuturi spirituoase.

Răscoale pe bastimente rusești. Din Petersburg se anunță, că pe bastimentele de război, care se află în Finlanda, au izbucnit revolte. Din ordinul comandantului mulți marinari răsculați au fost împușcați. Sunt 4 morți și mai mulți răniți în stare gravă.

Atentatele din Rusia. Se comunică din Varșovia, că mai mulți comercianți și industriași din Lodz au primit scrisori de amenințare din partea unui comitet revoluționar, care cere ca ei să dea câte o mie de ruble pentru fondurile revoluției, altfel vor fi omorâți. Mulți dintre acei cari au primit asemenea amenințări au fugit în străinătate.

Excese contra chinezilor și japonezilor stabiliți în America. Din Londra se anunță următoarele: Cu privire la excesele contra chinezilor și japonezilor din Waucouver, se comunică următoarele: S'au luat mari măsuri militare. În cartierul chinezilor au avut loc nouă turburări, cari s'au terminat cu arestarea a 26 de persoane. Mulțimea s'a îndreptat apoi spre cartierul japonez. Pe străzile, cari dau însă în acest cartier, japonezii înarmați se postaseră din vreme așa că nimeni n'a mai putut străbate și mulțimea a fost nevoită să se retragă. În strada Povel, în care locuiesc japonezii, nu poate intra nimeni fără protecția poliției, căci riscă a fi atacat de japonezi. Lucrătorii chinezi au părăsit lucrul și declară că nu vor pleca din cartierul lor, până ce nu se vor isprăvi excesele. Chinezii au cumpărat sute de revolvere. Poliția nu a interzis vânzarea armelor. Consulul japonez a fost și el atacat și grav rănit în timpul dezordinelor. Primarul orașului a declarat că pagubele cauzate se urcă la 100.000 lei. Aceste pagube nu vor fi însă plătite de comună, pentru-că de mult s'a atras atenția că imigrările neîncetate ale chinezilor și japonezilor vor avea acest rezultat.

O statuă antică a fost descoperită zilele trecute în Roma din partea unor muncitori, cari săpau locul fundamentului unei clădiri. Statua, de proveniență greacă, reprezintă pe o precupeată cu poame și cu găini, care se asemănă mult cu femeia bătrână din muzeul din Capitoliu. Muncitorii au voit să o vândă unui anticar. Dar promițându-le acesta 2000 de lire pentru ea, muncitorii au luat sama, că statuă e prețioasă. S'au dus la un neguțator, care le-a fagăduit 3000 de lire. În timpul acesta însă anticarul i-a părăsit astfel statuă a fost confiscată din partea statului și astfel măn-

deasupra-i în înbrățisare. În negrul gardului se desluseă spărtura albă a porții deschise. Intrarea noastră dădu glas în hămături limpezi umbrelor de zăvozi legați în lanțuri.

Întru, ne așteptă o masă bogată. Din mijlocul cestilor, aburul plin de aroma ocaului se împrăștiă în căldura dulce din odaie. Pe pereți, umbrele vânătorilor — strâși în jurul mesei — se jucau în mișcări iuți de lăcomie.

Căldura și punerea stomacului la cale, ne învâlui fînța în bujorii veseliei... Povestirile vânătoarești își făcură acum loc. Dintre toți, unul singur... parcă a i-se fi întâmplat mai multe și povestea mai cu tâlc... Era un tânăr — din boerii musafiri — cu corpul bine legat... iar fața-i — înprejurată de tulleie roșietici — străpunsă de două gloanțe lucioase... aprinse — în privire strălucitoare — de focul povestirilor... Apropo toți ceștiași în învâluiam în priviri atente.

tuită pentru Italia. Altfel de sigur ar fi fost vândută cine știe căru muzeu din străinătate.

O familie rară. În orașul San-José, în California, se află o familie de 9 persoane care au cu toți împreună 830 ani. Familia aceasta serbează acum centenarul fratelui: celui mai mare *Pierro Clows*. Ceilalți frați sunt *Lucy* și *Frek*, gemeni, în etate de 98 ani, *Giorgio* de 96 ani, *Paolo* 94 ani, *Harry* 90, *Ernesio* 88, *James* 84 și în fine *John* 82 ani.

Viața la București.

București, 30 Aug. 1907.

Se pare că atunci când dispar, suflutele mari se chiamă unul pe altul.

După ce a luat partea celui de frunte în oamra generației sale, într'un anumit ram al activității intelectuale, unul pleacă — și după el, într'un timp de câteva săptămâni, pleacă un alt fruntaș între frunțașii aceleiași generații.

Unul ne a lăsat opera celei mai rodnice și mai prețioase activități artistice. Ne-a lăsat pe pânzele lui frumosul strălucit și senin, în cea mai grozavă luptă ce a întreprins-o el întâi — și singur — pentru biruința artei la Români.

Ne-a lăsat natura așa cum e — și pentru că ne-a lăsat-o așa cum a simțit-o el, ea e mai frumoasă decât am văzut-o noi aveau. El, care a înțeles viața în natură, a muncitorului, a țaranului, el ne-a lăsat viața în natură — și s'a dus.

După o luptă grea și istovitoare, după o viață plină de sbucium, în același colț, unde cel mai mare pictor al nostru își trăia zilele liniștite ale bătrâneții, tot în sânul naturii plină de pace s'a retras apoi cugetătorul, filologul și istoricul *Hașdeu*.

Mai mult istovit de muncă decât cel dintâi; îmbătrânit de povara unei munci nemăsurate, a multor frământări și lupte, de povara unor nenrociri familiare mai mult decât de aceea a anilor, *Hașdeu* în tot timpul șederii la Câmpina nu lucra aproape nimic.

Aproape regulat, *Vinerea*, se arăta în ședințele Academiei Române, al cărei membru era în secțiunea literară. Sprijinit abia putea fi adus. Slăbit cum era, odată încercând a merge singur, a căzut. Această a fost ultima lui participare la ședințele Academiei.

...Îngrijit de țaranii pe cari i-a iubit așa de mult, *Grigorescu* într'»Un car cu boi« a fost dus la odihna de veci, acolo în Câmpina, aproape de natura pe care o a înțeles și iubit așa de mult.

...Luni, la 27 August, pe la orele 12 trecea dinspre gară spre celălalt capăt al orașului un car funebru, care purta pe *Bogdan Felriceicu Hașdeu* spre cimitirul Șerban-Vodă (Belu) spre odihna lui de veci, în mormântul de un an pregătit de el însuși, în cavoul familiar, între Iulia, soția lui și între speranța de odinioară și mult iubită lui copilă Iulia.

În urma lui mergea nu multă lume. S'au făcut frumoase rugăciuni pentru odihna lui și a familiei.

Dni profesori universitari *Onciul* și *Ilie Bărbulescu* au vorbit la mormânt arătând și activitatea defunctului și meritele lui pentru cultura neamului nostru. Mu-

În toate aceste povestiri se oglindeă numai plăceri singulare... închise în vestmântul strâmt al eului... personal... Nu respirau decât mulțumirile vieții celor înbuibați... cu de toate, ce-și duc viața călăuzită numai de idealul material al traiului... Nimic nobil... nimic sfânt, care să însufle simțiri frumoase, să înflăcăreze inimile și spiriturile celor ce-l ascultam.

Toată plăcerea mea, la vânătoare, este numai atât că după ce am lovit... să pun mâna pe vânat și apoi pot să-l arunc. Nu carnea vânatului sau pielea mi-i ținta, ei mulțumirea sufletului că glonțul nu mi-a dat greș.

Iată'o pornire a omului spre distrugere... spre nimicirea unor ființi nevinate, numai spre a-și satisface un capriciu a lui... o pasiune dăunătoare!

Prin vinele boerului povestitor pe semne tot mai curgea sângele unor vremi opuse... și gândul îmi fugi la acele tim-

zica militară a cântat un marș funebru, iar compania soldaților bacalaureați au dat onorurile.

*

Aproape în aceeași zi Academia Română a pierdut doi membri ai săi în secțiunea literară, odată cu *Hasdeu* pe *Iosif Vulcan*.

Patru-zeci de ani printr'o muncă constantă și fără preget *Vulcan* a condus »Familia« revista mult citită până în timpul din urmă și aproape singura revistă literară pe vremuri pentru inteligența din Ardeal. În tinerețe a scris literatură, a scris piese de teatru cari s'au folosit mult în Ardeal, iar la bătrânețe a fost în fruntea »Societății pentru fond de teatru«.

Fie-le țărana ușoară și memoria bine cuvântată!

M.

Activitatea în afară de școală.

Ministrul de culte al României *Spiru Haret* a adresat zilele aceste o nouă circulară importantă învățătorilor și profesorilor din România, în care vorbește pe larg despre marile datorințe ce le au acești luminători ai poporului față de țărâimea română atât de mult încercată în urma răscoalelor din primăvara trecută. Din acest important circular reproducem următoarele părți:

Luminarea poporului.

Să reluăm dar cu puteri înnoite munca noastră cea bună pentru luminarea poporului și pentru ajutarea lui în lupta pentru existență. Să facem să între, de s'ar putea, toți țărâni în băncile populare, să dezvoltăm cu înțelepciune tovarășii sătești, să stărpim pe samsarii și pe cămătarii de prin sate, să umplem bisericile de credincioși, să populăm școlile, să chemăm și pe cei vârstnici la lumină, să ajutăm pe copiii cărora sărăcia le este piedecă ca să vină la școală, să învățăm pe țărâni și copiii lor să lucreze mai bine pământul, să-i învățăm a se îngriji mai bine de sănătatea lor trupească și sufletească, să le vindecăm suflul de otrava urei și a neîncrederei și să le dăm în schimb credința, ca prin muncă cinstită, prin stăruință cumpătată, prin înțelepciune și prin răbdare se ajunge la orice.

Acțiunea aceasta trebuie să ne unească la un loc pe toți aceia, cari într'un fel oarecare suntem chemați a lumina pe oameni. Cele întămplute trebuie să convingă pe toți, cari au răspundere de suflute, că nu mai este permis nimănui să stea spectator pasiv la munca altora. Să nu lăsam toată greutatea numai pe unii, ci cu toții, mari și mici, dela sate și dela orașe, să ne dăm sprijin unii altora. Ceea ce au putut să facă învățătorii dela sate în acești ani din urmă arată, cât de mult se va putea face atunci când ei vor fi sprijiniți, sfătuiți, apărați și de învățătorii dela orașe. Este aici, în corpul didactic, o forță enormă, care singură ca și nici una alta poate să risipească întunerecul în care zace atâta lume și să-i creeze o conștiință omenească. Fi-va cine-va, care în urma dureroasei experiențe recente va mai avea tristul egoism de a nu pune umărul alături cu tovarășii lui de apostolat?

Dar solidaritatea aceasta trebuie să

puri grele, prin cari a trecut »țărâimea« noastră... atunci când coconășii boerului stăpânitor făceau mare haz, când glonțul le răsturna copiii robilor suiți prin pomi.

Triste vremuri!...

Noaptea fiind înaintată plecai dela curte.

Afară, vremea se mai înseninase. Câteva stele își tremurau lumina în sclipiri aurii — oglinzându-se în fulgii omătului înghețat. Casele durmeau duse în culcușul lor de omăt.

La hanul din vale — cu ochii roși de lumină — se auzeau vorbe.

Erau vânători întârziți — ce încă se încălzeau — la căldura oalei de vin — ce le-o dăduse boerul cel bătrân.

T. Popovici—Grivița.

Cei mai numeroși profesori și medicii îl prescriu zilnic

Sirolin

dolătură: tusa, flegma sudorea de noapte.

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se vă feriți de imitație, de aceea să se ceră: *Pachetarea originală »Roche«*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel Helveția (Schweitz).

„Roche“

Se capătă cu prescriere medicală în farmacia. Sticia 4 cor.

unească la un loc nu numai pe învățători, dar pe toți aceia cari într'un fel oarecare pot contribui la realizarea scopului acțiunii învățătoresci.

Datoria preoților și autorităților.

În prima linie sunt preoții. Atât prin chemarea lor, cât și prin ascendentul pe care-l au asupra poporului dela țară, preoții trebuie să participe în cea mai largă măsură posibilă la lucrarea noastră. De aceea ei trebuie asociați la dansa pretutindeni. Circularele noastre anterioare în această privință dobândesc acum o nouă însemnătate, în urma evenimentelor cari au dovedit, și preoților și învățătorilor, cât de mult trebuie ca acțiunea lor să fie nedespărțită.

De asemenea trebuie ca prin toate mijloacele posibile să fie atrase și interesate la mișcarea noastră toate autoritățile locale: administrația, primarul, medicul etc. Nu trebuie să între în mintea cuiva că ceea-ce se întreprinde este apanagiul unuia sau altuia. Trebuie ca fiecare să înțeleagă, că este vorba de o acțiune la care sunt datori să ia parte toți acei, cari își dau samă de rostul lucrurilor; și dacă mă adresez în special dăscălimii, este numai pentru că cu dansa sunt chemat să vorbesc și pentru că în lucrarea aceasta ea este în poziție de a face unele servicii, mai bine decât le-ar putea face alții.

În fine va trebui ca toți, și mai cu seamă învățătorii să lucreze pentru a potoli prevențiunile, pe cari fără dreptate le au încă unii contra lor. Fără îndoială, dreptatea a început deja să iasă la iveală, și foarte mulți oameni, cari și-au dat seamă de rostul acțiunii învățătorilor din timpurile din urmă, știu să o prețuiescă, precum merită. Dar din vorbele rele totdeauna rămâne ceva, dacă nu-și dă cineva osteneala de a le dovedi netemeinicia.

Deja rezultatele groaznice, la cari a dus starea de ignoranță a țărânilor, au deschis ochii multora din aceia, cari erau poate tentați a o considera ca un bine. Pe cei câți-va pe cari nici în urma acestei experiențe nu-și vor fi dând seamă de sensul lecțiunii de astă primăvară, trebuie să renunțăm la speranța de a-i mai putea scoate din rătăcirile lor. Vom merge dar înainte și fără dănsii. Cei mai mulți însă vor fi auxiliari puternici și prețioși, dacă vom ști să-i convingem, cât de necesară și de patriotică este acțiunea noastră.

Câteva sfaturi.

Acțiunea aceasta, ca să reușească, trebuie să fie prudentă, stăruitoare, nepripițată și potrivită cu mijloacele de cari dispune.

Recomand ou stăruință tuturor să nu întreprindă mai multe lucruri de odată, și nu lucruri mai presus de puterile lor. Recomandăția aceasta, pe care am mai făcut-o în repetite rânduri, are mereu nevoie să fie reamintită, pentru că prea adese-ori am văzut că unii nu știu să-și proporționeze întreprinderile cu puterile lor. Am văzut astfel înjghebându-se tovarășii fără nici un capital, pentru cumpărare sau arândare de pământ. Când lucrează cineva cu atâta ușurință, face numai rău, pentru că deșteaptă speranțe cari nu se pot realiza. Mai bine decât să lucreze așa, este să nu lucreze de loc.

Nu trebuie interpretat nimic fără a se studia bine și a se lua toate măsurile pentru a se asigura succesul. O întreprindere, care nu reușește, este un rău nu numai pentru dansa, dar pentru toți aceia cari au văzut nesuccesul și s'au descurajat din cauza lui.

Acțiunea corpului didactic.

Dar mai presus de toate, trebuie ca nimeni să nu piardă un moment din vedere că acțiunea corpului didactic trebuie înainte de toate să aibă scopul de a aduce armonia și buna înțelegere între toți cei cari trăiesc în această țară. Ar fi nu iluzoriu, ci criminal de a se crede că gravele probleme, cari se agită, trebuie delegate contra unora sau altora. Deslegarea problemelor sociale are de scop de a se găsi terenul de înțelegere care să concilieze cât mai bine toate interesele și care să permită tuturor supușilor unei țări să trăiască în pace unii lângă alții. Dacă nu ar fi așa, ar fi inutil a se folosi o nedreptate prin altă nedreptate, perpetuându-se o stare de nesiguranță, care este cel mai mare pericol social. Dar țara noastră este destul de mare și bogată ca să fie loc într'ânsa pentru toată lumea și de aceea suntem convinși că țărâmul de înțelegere cu oarecare bunăvoință se poate găsi. Convingerea aceasta este de datoria noastră să facem ce putem pentru a o face să pătrundă în sufletul tuturor.

Și ca să încheiu cu o ultimă reco-

mandare, să ne silim ca în acțiunea noastră să fim mereu în bună înțelegere, disciplinați, uniți în gândul comun de a fi folositori țării și neamului și de a nu ne da înapoi în fața nici unei greutăți. Apostolatul acesta ne va face demni de recunoștința țării și a urmașilor noștri.

Despărțământul Cluj al Asociațiunii.

Am publicat în numărul trecut poporal pe larg decursul adunării dela Dezmir a despărțământului Cluj al Asociațiunii; Din cele comunicate rezultă, că directorul de până acum al acestui despărțământ n'a mai voit să fie reales la adunarea din 18 August, ci a stăruit dimpreună cu alți membrii ai biroului de până acum, să se aleagă în comitetul despărțământului, mai ales oameni dela țară încolori.

D-l Dr. Amos Frâncu a demisionat din funcțiunea de director deja în sedința comitetului despărțământului dela 11 August a. c. Este dar cu totul neintemeiată și falsă fama ce a fost lăptită de unele ziare, că d-l Frâncu ar fi fost delaturat de opinia publică. Adevărul este că s'a retras de bună voe și înainte adunării generale. În ce privește activitatea sa în timp de 3 ani ca director al despărțământului poate servi ca ilustrare a ei adresa, ce a primit-o d-l Frâncu dela comitetul central al Asociațiunii. Răzimați pe principiul drept și sănătos: *Suum cuique* (să i-se dea fiecăruia ce i-se cuvine) ne grăbim a da loc adresei despre care vorbim:

Dela Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român.

Nr. 831—1907.

Sibiu, 3 Septembrie 1907.

Domniei Sale domnului

Dr. Amos Frâncu, avocat

Cluj.

Avem onoarea a vă încunoștința că comitetul central, în ședința sa ținută la 24—26 August a. c., a luat act cu părere de rău de dimisia D-Voastre din postul de director al despărțământului Cluj al Asociațiunii. În numele comitetului central vă aduce cele mai afectuoase mulțumiri pentru activitatea desvoltată în curs de doi ani și jumătate, ca director al despărțământului, și sperăm că și în viitor veți rămâne un sprijinitor devotat al intereselor Asociațiunii.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Sulușiu m. p. Oct. Iăslăuan m. p.
prezident. secretar.

Dela frații din America.

Sfințirea steagurilor societăților »Carmen Sylva« și »Lucaefărul«.

În 28 August n. s'a făcut în Cleveland cu mare solemnitate sfințirea steagurilor societăților »Carmen Sylva« și »Lucaefărul«.

La ceasurile 10 a. m. — scrie »Românul« — a pornit un frumos convoi dela casele președintelui al acestor societăți, în frunte de două muzici, cu banderiu de roșiori călări, cu drapelele societăților surori, cu reprezentanții acelor societăți, spre biserica românească Sfânta Elena, unde părintele Dr. Epaminonda Lucaciu a îndeplinit cu deosebită solemnitate actul sfințirii drapelelor, fiind nași la steagul românesc D-l Nicolae Topârceanu cu D-na Topârceanu, iar la cel englez D-l director de bancă: L. Horace Yons cu D-na Stănescu, dând nași câte 50 dollari, iar stegarilor câte 15 dollari. Stegarii au fost D-nii Vasile Vinț și Nic. Baca.

Ajunghând convoiul la biserică imediat s'a săvârșit sfințirea steagurilor, după aceia D-l președinte V. P. Stănescu mulțamește nașilor și stegarilor, cari iau în primire steagurile. D-l părinte E. Lucaciu arată într'o frumoasă vorbire însemnătatea zilei, apoi publicul adunat iese pe locul liber din fața bisericeii, unde D-l Vasile E. Moldovan ține un discurs ocazional, care e ascultat de toți cei de față cu multă însuflețire.

Terminându-se festivitatea publicul numeros, formând un cortegiu impunător și având în frunte muzicile, cari cântau »Deșteaptă-te Române« și alte marșuri, s'a îndreptat spre hală, unde avea să se țină banchetul. O deosebită cinste s'a făcut Românilor prin faptul, că edificiul primăriei a fost împodobit cu steaguri din privilegiul serbării sfințirii.

Banchetul a decurs în cea mai bună ordine, rostindu-se însuflețite discursuri. Primul toast l'a ținut d-l A. German de Drăgușiu, în onoarea părintelui Dr. E. Lucaciu și a d-lor V. E. Moldovan și G. Bar-

bul. Rând pe rând au urmat apoi la cuvânt reprezentanții societăților mari și anume:

»Carpătina«, d-l Gherasim Bota. Cleveland O., Soc. »Ulpiu Traiană«, Erie Pa. prin d-l Ioan Schitea, »Unirea«, Erie Pa. d-l Geo. Lugojian, »Transilvania«, So. Sharon, d-l Ilie Milca. »Traian«, Canton O. d-l Nic. Moldovan. »Unirea Română«, Youngstown O. d-l Simion Lupșia și Nic. Tecușian. »Roșiorul«, Cleveland, d-l G. Soiu. »Ardeleana«, Alliance O. d-l Moise Metesiu. »Horia, Cloșca și Crișan«, Zanesville O., d-nul G. Marhao. »Dacia Traiană«, Newark O., d-l George Forsea. »Ardeleana«, Illasco Mo, I. V. Matteiu. »Patria Română«, prin d-l Stănescu din Lorain O. »Steaua Română«. Indianapolis Ind. »Invierea« Martins Ferry O.

Frumoasa serbare s'a terminat în cea mai bună ordine.

Marele ziar englezesc de aici »The Cleveland Leader« a scris un articol foarte frumos despre Românii din America din prilejul serbării sfințirii de steaguri, spunând că Românii sunt harnici și cinstiti, și laudă însuflețirea cu care au primit Românii pe noul lor redactor d-l Vasile E. Moldovan. Acest ziar publică tot odată și fotografia d-sale, împreună cu a d-lui Gavril Barbul.

Convocare.

Onorații membrii ai *Desp. Agnita* al »Asociațiunii« cum și toți sprijinitorii acestui așezământ sunt invitați prin aceasta la *adunarea generală* ce se va ține la 8 (21) Sept. a. c. după serviciul bisericesc în comuna Bendorf.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Constituirea biroului.
3. Raportul comitetului și al casarului.
4. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor și înscrierea de membri.
5. Dizertațiuni.
6. Alegerea comitetului.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării.

Fofeldea, 28 Aug. 1907.

N. P. Petrescu, I. Alecsandri,
director. secretar.

ULTIME STIRI.

Târgu-Murășului 12 Sept. Congregația comitatensă de eri și de azi a fost cum nu se poate mai turbulentă. Cele două partide ale fișpanului Ugron jun. și așa numitul partid autonomist, sau, cum îi zic foile kossuthiste, al »trabanților«, s'au încăerat așa de tare, încât erau p'aci să se bată. Protonotarul Erödsy, care a fost suspendat prin ordinul ministrului de interne, n'a voit să se depărteze din post. Fișpanul Ugron G. jun. a numit atunci în congregație între strigătele de »Abzug« ale opoziției în locul lui pe Reicher Aladár. Viceșpanul Nagy József n'a voit să-l recunoască pe acesta zicând, că numirea lui e nelegală. Ședința a fost mai de multe ori întreruptă, și în urmă amănată pe ziua de eri, când între protestările opoziției fișpanul a cedit ordinul prin care se suspendează din post și viceșpanul Nagy. — Alaltăeri sara guvernamentului au aranjat fișpanului un conduct de torțe, pe care contrarii au voit să-l zădărnicească. E mare iritațiunea în Târgu Mureșului, orașul e plin de gendarmi, cari au fost puși pază și în localul unde s'a ținut congregația. Miliția e consignată în căsărmi.

Budapesta, 12 Septembrie. »Budapesti Naplo« anunță că consiliul de miniștrii a hotărât să facă memorabilă ziua de 10 Octomvrie. Ministrul de interne și cel de justiție au fost invitați a-și pune în mișcare forțele armate în contra socialiștilor. »Budapesti Naplo« continuă apoi: Trebuie constatat că guvernul și presa coalisată s'a tem de demonstrația planuită de social-democrați pe ziua de 10 Octomvrie. Ziarele coaliției vorbesc cu seriozitate de acțiunea muncitorimeii și guvernul s'a ocupat eri în mod oficial de ea în conziliul de miniștrii și a luat măsuri ca pacinica demonstrație planuită să fie schimbată într'o luptă sângeroasă. »Budapesti Naplo« termină: »ziua va fi deci memorabilă. E vorba pentru cine, pentru guvern sau pentru muncitorime?«

Budapesta. 12 Sept. În orașul Orăștie s'a descoperit o lipsă de 700.000 coroane

sustrăși în timp de 20 ani de cătră casierul comunal Moritz Schuller. În contra casierului dispărut s'a dat un mandat de urmărire.

Sofia. 12 Sept. Eri a sosit aci, venind din Odesa prin Varna, o deputațiune militară rusă a combatanților din 1877, compusă din militari aparținând tuturor gradelor, spre a asista la inaugurarea monumentului Țarului liberator și la serbările date cu această ocaziune. Primirea ce li s'a făcut a fost entuziastă. După amiază, principele Ferdinand a primit delegații deputațiunii ruse și pe reprezentanții diplomației străini cu soțiile lor, miniștrii cu vestele lor, comitetul de organizare al monumentului, birourile diferitelor societăți de binefacere și culturale. Seara s'a dat un mare prânz de 160 tacâmuri, la palat.

Anunț.

Cursurile »Școlii pentru economia și industria de casă«, susținută de »Reuniunea femeilor române din Sibiu«, se încep la 15 Septembrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea buatelor, conservarea pomelor și legumelor, spălătul și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; b) învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit împletit cu mașina, tors și țesut!

Informațiuni se pot primi dela domnișoara Alexandrina Țeranu, Sibiu, Strada Baier nr. 1.

Comitetul »Reuniunii femeilor române din Sibiu«.

Bibliografie.

În Tipografia »Carmen« din Cluj a apărut partea a IV din »Predici sau învățături« la toate Duminecile și Sărbătorile anului culesse de *Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin*. Editate acum prima dată de *Dr. Elie Dăianu*. Prețul 1 koroană. Toate părțile se pot procura și prin Librăria A. Mureșianu.

Religiositatea poporului român.

Viața pământească, în general zis, este o vale a plângeri ale cărei margini rămân nevăzute și neștiute din partea muritorilor. Scopul cel mai suprem al omului pe acest pământ e *fericirea*, după care atâta aleargă sufletele însetate.

Religiunea creștină a fost bușola vieții noastre pământești, ea a fost farul luminător, care a ținut deapănarea aprinse făclile minților omenești. Religiunea creștină înalță pe om până la Dumnezeu, iar judaismul și păgânismul pogoară pe Dumnezeu până la sine.

Fructele religiunii creștine să vadă în toate instituțiunile noastre sociale, în legislațiuni, în moravuri, în științe și arte. A fost un timp, când omul nu cunoștea virtutea credinței, a nădejdei și a dragostei cătră Dumnezeu, virtutea umilinței și a îndurării cătră aproapele, a lăpădării de sine și a supunerii la voia lui Dumnezeu. Virtuți, cari au împodobit în totdeauna și împodobesc și astăzi pământul, cu atâtea fapte nobile și frumoasă, dar cari atunci n'aveau nici numele lor.

Tocmai aceste fapte marcante întărite de istorie mă fac să-mi arunc privirile pe o clipă asupra poporului din comuna Răhău aflătoare lângă orașelul Sebeșul-sănesc. Poporul, în general zis, este *evlavios* și ține mult la datinile strămoșești, sentimentul religios domină în toate lucrările lor. Alipirea față de biserică se manifestă în mod vădit prin cercetarea regulată a sfintei biserici.

O dovadă vie este aceasta, că din timpurile cele mai vechi comuna Răhău a avut în mijlocul său preoți vrednici și sfetnici buni ai răspândirii culturii religioase, cari sămânțe au prins și în inimile credincioșilor de azi.

Sentimentul de iubire și jertfire a ridicat mai în anii trecuți o școală cum numai rar se pot vedea prin Arhidieceză, un edificiu care se înalță falnic în mijlocul comunei, peste celelalte clădiri, la care far luminător aleargă cu osârdie tinerimea școlară, spre a gusta din roadele binefăcătoare.

Actualul preot Nicolae Cărpinișan, o inimă caldă românească, tinde a străbate adânc în sufletul poporului — fixându-și ca țintă ridicarea poporului pe treapta cea mai înaltă posibilă, culturală, socială, economică.

Imi este proaspăt în memorie momentul, când într'una din Dumineci părintele Cărpinișan pășeste în mijlocul bisericii, cetind poporenii dintr'o carte scrisă de un individ străin de neamul nostru, în care se zicea cam următoarele: „*ocupatia poporului român încă și astăzi e ciobănițitul, hrana lui principală e mămăliga, locuința lui e o colibă acoperită cu paie.*” Așa zicea autorul acelei cărți, la cari mai erau adăugate acolo încă și alte scrintituri de felul sus arătat, în urma cărora parohul cetitor zise cu voce tremurândă parochienilor săi: „*veniți cu toții să ne adaptăm la isvorul științei, să ne luminăm mințile și să ne independăm dela noi această pată rușinoasă.*”

De aceea gândul meu în această clipă să îndreaptă cătră preoțime. Ea a fost cheagul societății pe care am avut-o în trecut, și ea este menită a începe lupta de regenerare și acum, ca să poată deveni cheag și al societății moderne. Preotul e doar reprezentantul Dumnezeuirii pe pământ. Pe urma lui trebuie să răsără virtuțile și mai ales pacea și bunăvoirea, atât de preamărită și de cântărite bisericii noastre. Nobilă misiune! O astfel de preoțime cu drept cuvânt merită apoi epitetul de „părinte al poporului”.

Și dacă în poporeni comunei din vorbă este pornit acest curent sănătos, pentru înfrunghirea în măsură cât mai mare a sentimentului religios, moral — este a se mulțumi numai parochului lor Nicolae Cărpinișan, despre care pot afirma nu în chip temerar, că *poate fi un îndreptător al cugetelor proșilor din acele părți.*

...Religiunea creștină îndreaptă conștiința publică, aduce în lume un aer curat și sănătos, care influențează în mod minunat asupra societății omenești.

Un fost Răhovean.

Creșterea rațională a vițelilor.

Alăptarea mixtă și artificială.

Sub numele de alăptare mixtă și artificială se înțeleg toate sistemele, în care vițelul nu mai suge lapte direct din uger, ci i se administrează hrana de-o parte, fie lapte curat sau amestecat, fie ori ce alte substanțe alimentare simple sau combinate. Alăptarea mixtă propriu zisă constă în a da vițelului lapte delamama sa într'un vas special, la ore fixe și regulate, de trei, patru sau cinci ori pe zi. Cum însă în cele mai multe cazuri se găsesc 2, 3 sau mai multe vaci cu viței, mai ales în exploatațiunile mari, unde laptele de calitate diferite se amestecă în momentul mulgerii, și cum pe de altă parte ar trebui să se combine lapte curat cu lapte smântânit sau cu alte materii alimentare, ar fi prea greu a hotărî limitele precize la atâtea metode care se succed unele pe altele și a le da numiri speciale; de aceea pentru toate la un loc s'a admis denumirea comună, alăptarea mixtă și artificială.

În genere vițelii se pot hrăni, fie cu lapte curat, fie cu un amestec de lapte curat și lapte smântâ-

nit, în care mai pot intra și alte alimente sau ceaiuri, fie în sfârșit cu lapte artificial obținut din turte, făinuri sau alte derivate industriale.

Alăptarea cu lapte curat.

Punctul de plecare în ori ce alăptare mixtă și artificială este de a învăța vițelul să bea singur laptele dintr'un vas pregătit în acest scop. Iată cum se procedează: mai întâiu trebuie a intra încet în boxa unde se găsește vițelul și a-l trata cu osebă blândă, având vasul la îndemână, în care pentru prima oară nu trebuie a se pune lapte mult. Cu mâna stângă i se apleacă treptat capul în jos, până când ajunge cu gura la lapte, avându-se grija de a nu i se cufunda și nările, căci atunci n'ar putea nici să bea, nici să respire. Imediat se introduc în vas și în gura vițelului două degete ale mânei drepte distanțate astfel, că prin acțiunea sugerei să se stabilească un curent de lapte asemănător cu acel al sugerei naturale. Indată ce vițelul a prins gust de lapte și suge degetele cu poiză, să i-a mâna stângă de pe cap și se retrag pe nesimțite și degetele din gura lui, iar el va continua a bea tot laptele ce era în vas. Cei mai mulți viței încep a bea regulat chiar din a doua zi, alții din ziua a treia. Procedând cu răbdare și cu tact, vițelii cei mai îndărătnici tot vor începe a bea din ziua a patra.

Laptele, sau ori ce altă băutură l'ar înlocui, trebuie a se încălzi, potrivindu-se o temperatură egală cu aceea a laptelui din uger (38—39 de grade). Mai cu seamă când e vorba de lapte, cel mai bun lueru este de a i-l da imediat, ce s'a muls, având temperatura naturală. Băuturile reci pot fi vătămătoare. (Va urma.)

Reuniunea

învățătorilor români gr. cat. din arhidieceză De lângă Mureș, August, 1907.

Despărțământul „Reghinul-săsesc” și-a ținut adunarea de toamnă în comuna Hâbic (Hétbükk). Prezenți 4 parochi, 19 învățători, absenți 7 învățători. Ne-ar fi plăcut, ca raportul general să amintească cu nume pe parochii participatori la adunarea despărțământului, ca așa publicul să cunoască pe parochii, cari să interesează de mersul și avântul reuniunii noastre și așa să le poată după merit aprea zelul lor.

Lección practică a ținut Ghedeon Hădărean cantor-învățător în localitate despre: „Sântul Stefan I.” A dizertat Alexandru Roman cantor-docente în comuna Abafăia despre: „Insemnătatea instrucțiunii intuitive” și Alexandru Sighișorean cantor-învățător în comuna Iernofăia (Ratnofăia) despre tema: „Salarizarea și munca noastră.”

Adunarea de primăvară s'a ținut în comuna Chiherul-superior. Prezenți protopopul districtului P. O. D. Arton M. Popa paroch în Reghinul-săsesc, 9 parochi, 19 învățători; absenți 7 învățători.

Lección practică a ținut Alexandru Schridon cantor-învățător în localitate despre „Alegerea notarului cercual” și apoi a ținut examenul cu elevii școlii locale. Tot dănsul a cetit „Monografia comunei Chiherul-superior”, iar Iuliu Hășgan cantor-învățător în comuna Chiherul-superior a cetit: „Biografia regretatului de pie memorie Ioan Pop Reteganul.”

Despărțământul „Reghinul-săsesc” este unul, care are dir toată arhidieceza în locul al III. mai numeroși membrii fundatori. anume s'au înscris până acum și au solvit taxa de 40 cor. Dnii Dr. Augustin Cheșan avocat, Ieroteu Crișan paroch în Abafăia, Dr. Ioan Harșa avocat, Vasiliu V. Mantenescu paroch în Solovăstru, Iosif Popescu director executiv al Institutului de credit și economii „Mureșana”, repausatul P. Uilăcan fost protopop al districtului Reghinul-săsesc, Sever Barbu comptabilul Institutului de credit și economii „Mureșana” și curatorul primar al bisericii din Reghinul-săsesc, D-na Elena Pintilie, D-l Dr. Ioan Popescu avocat și n are proprietar, Iosif Șipoș măiestru tăbăcar și proprietar, Arton Pop protopop actual. Are 26 membrii ordinari, între cari și cooperatorul parochial din Chiherul superior Iuliu Grama și 7 membrii ajută-

tori. A administrat în decursul anului expirat casei centrale a reuniunii din Blaș ca taxe dela membrii 244 cor.

Despărțământul „Roșia-montană” și-a ținut adunarea de toamnă în opidul Abrud. Prezenți 8 parochi și 7 învățători.

Lección practică a ținut Marian Sas despre subiectul: „Ținutul Ardealului”. Dizertatie nu s'a ținut.

Adunarea de primăvară s'a ținut în opidul Abrud. Prezenți 6 parochi și 6 învățători, absenți 3 parochi și 4 învățători.

Lección practică din pomărit a ținut Vasiliu Costea învățător în localitate despre: „Altuirea în crepătură” și a dizertat Marian Sas despre tema: „Ceva despre educația fetelor în școlile noastre populare.”

Despărțământul Roșiei-montane are un membru fundator în persoana O. D. Ioan Simu paroch în opidul Abrud, 19 membrii ordinari între cari este și protopopul districtului Iuliu Montani paroch în Zlagna, Ioan Agărbicean, Iosif Arieșan paroch în Certege, Izidor Butnariu paroch în Roșia-montană, Andreiu Candrea paroch în Lupșa, Romul Marcu cooperador în Bistra, Alesandru Papiu v. protopop onorar și paroch în Bistra, Petru Simu paroch în Câmpeni și Nicolau Ungurean paroch în Mușca. A administrat în decursul anului expirat ca taxe dela membrii ordinari casei centrale a reuniunii numai 59:35 fileri. Mureșanul.

Dare de seamă și mulțumire publică.

La producțiunea muzicală-teatrală aranjată de tinerimea română din Sighișoara-Cohalm și jur în favorul gimnaziului din Brad, care a avut loc la 28 Aug. st. n. în Sighișoara au binevoit a suprasolvi următorii:

Dr. Toma Cornea adv. și director de bancă Sighișoara 10 cor., Demetrie Moldovan protopop, Sighișoara 2:80 cor., George Taflan not. Orihalma 2:40 cor., D-șoarele Birtolon, Teofil Roșca paroch, Helchiu, Demetrie Pulca paroch, Beșca câte 2 cor., George Simu protopop, Elisabetopol 1:20 cor., Vasilie Toșa funcționar la direcțiunea fin. 1 cor., Traian Suciu prof. Brad 80 bani, Ioan Mateicu funcțion. la dir. finan. Pavel Crișan câte 40 bani.

Biletele și-le-au răscumpărat: Br. Kemény Béláné, Sighișoara 2 cor., Zaharie Ganea paroch Ferhaz 2 cor., Ioan Ganea paroch Galambfalău 2 cor., George Spornic paroch, Cohalm 1:60 cor., Salamon Katz oand. de not. 1 cor.

Au intrat total cor. 251.32 din cari detragându-se spesele de 199.26 rămâne un venit curat de cor. 52.06. Din suma aceasta s'a trimis direcțiunii gimnaziale din Brad cor. 28.50, ear cor. 23.56 s'a alăturat lângă un fond deja existent pentru o bină, având în vedere greutatea întâmpinate cu ridicarea binei și cu ocaziunea aceasta.

Cu ocaziunea petrecerii și tot în favorul gimnaziului din Brad am primit spre sortare dela d-șoara Eufrosina Agappia Șandru din Sighișoara 2 tablouri admirabile, pictate de dânsa, cari au adus suma de cor. 51.50, care sumă s'a și trimis gimnaziului din Brad. Ne exprimăm călduroasele mulțumiri pentru jertfa adusă pe altarul gimnaziului din Brad din partea d-șoarei Șandru și dorim ca și pe viitor tot cu același zel și dragoste să ne poată sprijini interesele noastre naționale.

Primească marinimoșii suprasolvenți și răscumpărători precum și toți binevoitorii noștri sincerile noastre mulțumiri.

Comitetul aranjator.

MULTE ȘI DE TOATE.

Frumșetea femeilor la diferite popoare.

În China și în Japonia femeia e zisă frumoasă dacă are față largă, ochii mici, nasul cărn și lat, picioarele cât să poate de mici, pânțelele mare.

Femeia frumoasă, în Anglia trebuie să aibă pelița fină și foarte albă, un obraz mai mult lungăreț, un nas cam lung, ochii mari, tală dreaptă, gâtul lung, umerii largi.

Turcilor le plac femeile grase, iar în Perzia, cea mai mare frumșete trebuie să aibă niște sprâncene cenușii care se unesc de-asupra rădăcinei nasului. În unele țări din India, spre a fi frumoasă, femeia trebuie să aibă dinții negri și părul alb.

Unele popoare din America și din Asia turcească, formează capul copiilor strângându-le fruntea și ceafa între scânduri.

Frumșetea la Italice stă în albimea feței și a mâinii; la Spaniole ochii joacă cel mai mare rol în frumșete. Femeile dela

mează-zi sunt oacheșe, au ochii vii și lucitori, culoare feței aprinsă.

În țările de mează-noapte mai toate femeile sunt bălaie și de-o albeață strălucitoare, cum sunt bunăoară Svedezele și Danezele.

Femeii Germane li place să fie puțin cam grasă. Rusoaica și Poloneza au un fel de frumșete mai potolită, ca toate femeile de origine slavă, și oare-cum duioasă, ceea-ce li dă mult farmec.

Olanda și Elvețiana s'apropie de tipul german, iar Portugeza de cel spaniol.

Un proces interesant de despărțire.

Un soț de 103 ani, trăia fericit cu grațioasă și amabila sa nevestică și ea în vârstă numai de 87 ani. Într'o zi însă ce-i trăsni prin cap unchișului, că-și părăsi femeia. Cum era dat naibei, era mare teama că s'a îndrăgît de alta. Nevestica lui nemângâabilă și neputând să îndure starea nesuferită de a fi nici măritată nici nemăritată a început proces de despărțenie contra necredinciosului bărbătel. În rugarea ei zice că cere despărțirea pentru a delătura neputințele, ce cad asupra unei femei măritate, în afacerile publice. Te pomenești însă, că adevăratul ei gând este, de a avea mâna slobodă pentru a o da unui nou adorator. — Dragostea nu meare!

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branicea

Mil de oameni s'au vindecat folosind o doftorie ce se numără între cele mai remarcabile din medicina modernă »*Sirolin Roche*. Mulți bolnavi de plămâni au aflat ușurință prin folosirea de Sirolin Roche, alinând tusea și alte apariții ale suferințelor de plămâni. De fapt nu există o doftorie care să fie atât de laudată de bolnavi ca »*Sirolin Roche*. Se capătă la farmacia pachetat original.

Tineri și bătrâni deopotrivă laudă crucea dublă electro-magnetică, R. B. nr. 86967 a d-lui Albert Müller, a cărui efect e nelntrecut îndosebi la podagră, reumă, astmă, ischias, dureri de inimă și de stomac, după cum se vedeși din numeroasele scrisori de recunoștință, dintre cari publicăm mai la vale două: »*Preastimate d-le Müller! Te rog a-mi trimite un aparat R. B. nr. 86967. Totodată trebuie să-mi exprim mulțăminta pentru invenția d-tale. Kalocsa, 23 Sept. Cu stimă Kálmán Bencsik.* — »*Stimate d-le Müller! Deoareee primul aparat trimis a avut efect miraculos, te rog a-mi trimite cu reintorcerea postei încă unul. Cu stimă Keszler József. 1 Oct. — A să comanda dela d-l Albert Müller, Budapesta V/28 Vadasz utca 34.*

Vindecarea deplină a bólelor secrete.

Să nu pregete nimeni într'o ocaziune atât de gingașe a se prezenta odată în persoană, pentru ca eu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răpândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rólului, ceea-ce fie-care o pôte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cine-va nu pôte veni în persoană, atunci se va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisore pune maroă de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard s'eu la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de lecutor și eurățitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 16) unde cu bună voință și conștientitate capătă ori cine (bărbat s'eu femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberază de bóla și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor dălnice Dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metotul s'eu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóla de sânge, de piele și tóte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palócz de la 10 ore în. a. până la 6 ore s'era (Duminecă până la 12 ore la amiazi).

Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

**Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov**
se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Becescu: „Stefan cel mare“	Cor.	-50
Coatu: „Din viața țărănească“	„	1-50
Coșbuc: „Fire de tort“	„	2-50
„ „Poveștea unei coroane de oțel“	„	1-50
„ „Săcontala“ Traducere liberă după Calidasa	„	5-
„ „Cântec de vitejie“	„	1-
Cujbă: „Povești din copilărie“	„	2-
Caragioli: „Note și schițe“	„	2-
Al. Florini: „Povești populare“	„	2-
Ioșif: „A fost odată“	„	1-
S. Nădejde: „Robia Banului“	„	2-
„ „Patini“	„	2-
Smaru: „Corbul cu pene de aur“	„	2-50
Speranță: „Teatru sătesc, Mireasa“	„	-50
„ „Curcanii“	„	-50
„ „Lângă Pământ“	„	-50
Tănăsescu: „Teatru de școală“	„	1-
Slavici: „Manea“	„	2-50
A. O. Maior: „Biblioteca copiilor“ vol. I. și II. à	„	1-60
Elena Farago: „Versuri“	„	1-50
Bolcaș: „Năvăliri barbare“	„	1-
Ciocărlan: „Traiul nostru“	„	1-50
H. Petrescu: „Maxim Gorki nuvele“	„	1-
Ciura: „Icoane“	„	1-20
Stelian Kusu: „Foiletoane“	„	1-
Bărsan Z.: „Ramuri“	„	2-
Bontescu: „Ego“	„	1-50
Carmen Silva: „Valuri alinate“	„	1-50
Moruzi: „Rușii și Românii“	„	1-50
Răznovanul: „Popasuri vânătoarești“	„	1-50
Iorga: „Negotul și meșteșugul“	„	2-50
„ „Biblioteca scriitorilor români“	„	1-50
Bărsan: „Visuri de noroc“	„	2-
Negoescu: „Fabule și fabuliști“	„	1-25
Slavici: „Vatră părăsită“	„	2-
„ „Din bătrâni“	„	2-50
Sandru Aldea: „Două neamuri“	„	1-50
Ranetti: „Epigrame“	„	1-50
Mera: „Din lumea basmelor“	„	3-50
Cioflec: „Doamne ajutăne“	„	1-50
Sădoveanu: „Mormântul unui copil“	„	2-
„ „La noi în Viișoară“	„	2-
Urechia: „In Buceci“	„	1-50
Dauș: „Doamna Oltea“ teatru	„	1-
Alexandri: „Poesii“	„	1-50
„ „Teatru vol. I. II. III. și IV. à	„	1-50
„ „Prosă“ opere compl.“	„	1-50
Alexandrescu: „Versuri și prosă“	„	1-25
Bolintineanu D.: „Opere compl.“	„	1-50
Creangă: „Opere complete“	„	1-50
Eminescu: „Literatura populară“	„	1-50
„ „Geniu pustiu“	„	2-
„ „Serieri politice și literare“	„	2-
Filimon: „Ciocoi vechi și noi“	„	1-50
Negruzzi: „Opere complete“	„	1-50
Odobescu: „Opere complete“	„	1-50
Bratescu Voinești: „Nuvele și schițe“	„	1-50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahală“	„	1-50
Boureaanu: „Povești din copil.“	„	1-50
Cunțan Maria: „Poesii“	„	1-25
Chendi Ilarie: „Preludii“	„	2-50
„ „Fragmente“	„	2-50
Delatismana: „100 bazme“	„	2-50
Gârlean Emilgar: „	„	1-50
Flamarion: „Tainele cerului“	„	1-50

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață“), de Tunarul din Dumbrău, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Gorun Ion:	1-50
Genlis: „Povești morale pentru tinerime“	1-50
Grigorovitsa: „Chipuri și graiuri din Bucovina“	2-50

379. Sz.
1907. vhtó.

Árverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Zernesti kir. járásbírósnak 1907 évi Sp. 260/13 számú végzése következtében Dr. Mănoiu Miklos, braszoi ügyvéd javára Runceanu St. M. György, magurai lakos ellen 835 K s jár. erejéig 1907 évi augusztus hó 21-én foganatosított kielégítés végrehajtás utján le és felülfoglalt és 1410 kor. becsült következő ingóságok. u. m.: tehének. lo, és széna stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Zernesti kir. járásbírósnak 1907 évi v. 302/3 számú végzése folytán 835 kor. tökekövetelés, ennek 800 kor. 1907 évi Január hó napjától járó 8% kamatai. 1/3% váltódij és eddig összesen 287 kor. 35 filérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Magurán Runceanu St. M. György lakásai leendő magtartására 1907 évi Szeptember hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ia értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Zernesten 1907 évi szeptember hó 7-napján.

Huszár Vilmos,
kir. bír. végrehajtó.
2993,1-1.

Schimbare de local.

LEOPOLD SOLE

Graveur și fabricant de
Stampile de Cauciuc
Dela 1 Septembrie a. c.
se mută
în Prăvălia din casele

lui COPONYI, Strada Vămei,
colțul Stradei Mihail-Weis Nr. 2.
[2971,5-5.]

KEINÉ MASCHINE!

FLÜSSIGES LEUCHT GAS

BLAUGAS.

In Flaschen fertig geliefert!

Schönste Beleuchtung.

Überall anwendbar.

GEFÄHRLOS:

Keine Behandlung!

Aufklärung erteilt gratis

Flüssiges Leuchtgas-Fabrik

Czinkota (Budapest).

Cărți pentru școală foarte ieftine

(pentru școlile populare și medii)

— aprobate și prin păreri distinse recomandate —
recomandă librăria H. ZEIDNER, Brassó.

Exemplare pentru învățători gratis și franco.

Prețurile estrasului din Catalogul, care s'a trimis astăprimăvară (împreună cu Catalogul pentru piesele de muzică „Cântarea înaltă sufletul“), s'au redus foarte mult, ce se poate afla în fie-care librărie sau la fie-care comerciant, care ține cărțile de școală.

Cărțile pentru școală se pot căpăta în acele locuri de vânzare cu prețuri foarte aprobabile (potrivite).

Arătarea de preț cu deamănuntul se va face cunoscut în „Gazeta Transilvaniei“. Copii din aceea să vor trimite fiecăruia pe comandă gratis și franco.

Domnule învățător!

Prin introducerea cărților de școală din editura lui H. ZEIDNER, Brassó păstrați părinților din comuna D-V. în fie-care an multe coroane!

De vânzare cu licitație

O moară cu abori (Gőzmalom), de măcinat făină cu 2 pietri, în stare foarte bună, ce zace pe un teritoriu de 800 org. □ provăzută cu 2 fântâni apătoase cu toate recvisitele trebuincioase la morariu și mașinist, E provăzută cu 250 stênjini lemne de foc, fagu crepate, într-o pădure departe de sat cu 50 metri. Moara are un cerc de 12 comune.

Licitația se va ținea în 20 Septembrie st. n. a. c. în casele parohiale din Györgyeny Kakucs. u. p. Györgény Sz. Imre.

Prețul strigări va fi 12 000 cor. Doritori de a licita va avea să depună vadiu 10% dela suma de 12 000 în bani gata.

Condițiile de vânzare și informații mai de aproape se pot lua dela proprietarul mori. Ioan Iliviciu, paroch în Györgény Kakucs, u. p. Györgény Sz. Imre.

2931,3-2

Avis!

La subscrisul se primește doi băeți de școală în cost și cvartir.

DUMITRU BADEA.
Brașov. Pe Tocile 43.

În 6 zile
la
AMERICA.

Transport de persoane în
TOATE PĂTURILE DIN LUME.

Cereți clarificări și îndrumări.
E de ajuns carte postală.

Răspundem românește.

FALK et Comp.
Secția românească.
Hamburg.
Strada Raboisen Nr. 30.

Se primește

2 Fetite în cvartir cu întreținere la Doamna Văd. Lote Thomas, Brașov, Strada Hirșer nr. 19

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orî și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Kaiser-Borax

Pentru cultivarea frumșeții și sănătății.

Kaiser-Borax împrumută feței o peliță fină, frumôsă și albă. Escelent pentru cultivarea gurei și dinților. Folositor la catar și răgușală. Kaiser-Borax face apa môle și forțe bun pentru curățirea pielii. Precauțiune la cumpărare. Veritabil numai în carton roșu, cu 15, 30 și 75 bani, cu instrucție detaliată. Nicî decum necarbonat!

Singurul producător pentru Austro-Ungaria: GOTTLIEB VOITH, WIEN II/1.

Cântarea înaltă sufletul!

George Dima: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

În aceeași librărie este un sortiment bogat de cărți literare românești, de utensilii pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

(2805,22-52.)

Intre bancile mai mari „ECONOMUL“ din Cluj (Kolozsvár)

oferă, pe lângă garanția cea mai mare, procentul cel mai avantajos pentru depuneri spre fructificare.

Depunerile se plătesc de regulă, amăsurat cu situația casei, imediat și fără abdicere.

Depuneri se pot trimite și prin poștă pe spesele institutului.

Pentru depuneri de ale bisericilor și instituțiilor culturale și filantropice se fac condițiuni excepțional de favorabile.

Capital acționar și rezerve . . . K 620.000.—
Depuneri . . . . . „ 1.500.000.—
Esconturi . . . . . „ 2.300.000.—

Casse nouă sistem „Arnheim“ sigure contra focului și spargerii pentru depozite.

Casete Selfmen pentru mici economii.

Condițiuni favorabile pentru discounturi de cambii și pentru împrumuturi ipotecare.

Filiale: în Gherla, Mureș-Ludoș și Panticeu, și

Expozitură: în Aiud, cari asemenea primesc depuneri și fac toate operațiunile de bancă.

Direcțiunea.

2994,1—8.

Institut indigen. Banca de asigurare „TRANSILVANIA“ din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază in cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și esplosiune, —
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutreturi și alte produse economice etc.
— asupra vieții omului —

in toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viață întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **94,975.294 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,239.195 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit: pentru despăg. de incendii **4.295.120-15 e.**, pt. capitale asig. pe viață **3.760.810 21 e.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I. curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. și până in 1 Octomvre st. n. 1907.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-31 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 8-06 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la óra 3-20 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 4-59 m. dim.
- III. Trenul mixt la órele 11-35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra. *
(care circula numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la óra 8-26 min. a. m.*
- III. Trenul de per. la óra 2-50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7-00 m. séra.*
(* au legătură până la Ciuc-Gyimes).

Dela Brașov la Zérnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 9-02 min a. m.
- II. Trenul mixt la óra 3-14 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 9-47 séra.
- IV. Tren de pers. la 6-14 dim. (numai Duminica)

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la óra 7-51 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 9-28 min. séra.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Tren. de pers. la óra 7-28 min. dim.
- II. Trenul accel. la óra 2-00 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers., la óra 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la óra 9-18 min. séra.
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov

- I. Trenul de persoane la óra 8-25 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la óra 2-00 m. p. m.*
- III. Trenul mixt, la óra 6-13 m. séra.*
- IV. Tren mixt, la órele 10-08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zérnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la óra 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-17 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 7-34 séra.

O recerintă a frumsetei este Teintul frumos.

Damele il pot conserva prin folosirea a miraculoasei

MARGIT-CREMA

a lui FÖLDES.

MARGIT-CRÈME este un cosmetic cu deosebire fin și plăcut, care netezește fața in scurt timp, face pielea moale ca catifeaua, in 10—20 zile. Dispare cu desăvârșire pistrii, petele de ficat și orice necurătenie a feței.

O particularitate avantajoasă a Crèmei este că nu face pielea lucie ca alte crème, din contră dispare lustrul, se poate folosi peste zi. Avantajiu principal că nu conține argint viu sau plumb.

Prețul unui borcan mare 2 cor., borcan mic 1 cor. Margit Pasta de dinți 1 cor. Apă de obraz 1 cor.

Se capătă in toate farmaciile și droguerii.

Producent: **CLEMENS v. FÖLDES**, farmacist in Arad.
Comande de 6 cor. să trimit franco.

A se feri de imitații!

A se feri de falsificării!

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

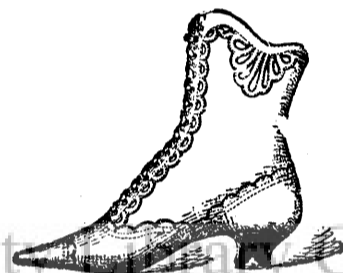
Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania
(Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de Ghete pentru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comande de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt și ieftin.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tèrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus in pozițiune de a pute esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Coverte, in totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc in biuroul tipografiei, Brașov Tèrgul Inului Nr. 30, in etajul, înderpt in curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.